

WYWIAD

Rok 36 | CURITIBA, 3 MAJA MAIO | Nr. 18 | 1961

PLAN "PRAÇA DA POLÔNIA" W KURYTYBIE stał się rzeczywistością

Ostatnia sesja magistratu miasta zatwierdziła już plan Prefekta - gen. Iberé de Matos i Ławnik Ivo Moro przedstawili i poparli plan "PRAÇA DA POLÔNIA"

POLONIA PARANSKA MUSI TERAZ WYKAZAĆ SWĄ SIŁĘ I SWÓJ PRESTIŻ
Wszyscy, jak jeden mąż, musimy zabrać się do dzieła

Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej przedstawił projekt autorstwa Ławnika Ivo Moro, by mieć plac potężny między szpitalem São José i Kościołem Cabrala. Plan ten, od kilku miesięcy dyskutowany między prefekturem a tutejszą Polonią, nabrał konkretnych kształtów i dzisiaj jest już faktem dokonany.

Główna Polonia Paranska ma być piękna, stolicą parany - "miasto uśmiechu", jak ją powszechnie nazywają, posiadać będzie Plac Polonii, jako niezbyt długi, ale

WUBIEGŁY TYDZIEŃ W POLITYCE ŚWIATOWEJ

NAJWAŻNIEJSZYM WYDARZENIEM: ZGNIECENIE BUNTU W ALGERZE

Jeszcze raz de Gaulle zwyciężył w niebezpiecznej dla Francji "grze", która była ostatecznym zwycięstwem kilku francuskich generałów i pułkowników, co ma być dowodem na to, że de Gaulle, na wieść o buncie, zarządził natychmiastową mobilizację, zaapelował do wojska stacjonowanego w Algierze, podniósł na nogi lotnictwo. Wydał proklamację do całego narodu, żądał uwiecznić w miejscach wszystkich wojskowych podejrzanych o sprzyjanie buntownikom. Jedynym słowem - wygrał. W ten sposób zwyciężył już się zarysowywuje.

De Gaulle, na wieść o buncie, zarządził natychmiastową mobilizację, zaapelował do wojska stacjonowanego w Algierze, podniósł na nogi lotnictwo. Wydał proklamację do całego narodu, żądał uwiecznić w miejscach wszystkich wojskowych podejrzanych o sprzyjanie buntownikom. Jedynym słowem - wygrał. W ten sposób zwyciężył już się zarysowywuje.

KONRAD ADENAUER, kanclerz Niemiec Zachodnich

za usunięciem sekretarza ONZ są tylko państwa Bloku komunistycznego, wycofała ten projekt. Tym samym - polityka sowiecka

FERHAT ABBAS, przywódca ruchu niepodległościowego w Algierze.

ponosiła porażkę. Nadaremno więc w września ub. r. Chrusechowski wywiał butem i bił nim w stół podczas sesji O.N.Z., będąc pewny, że zastraszyci delegatów i wywoła dymisję Hammarskjöldia.

skjoeld, a zastąpieniem go triumwiratem, czyli trzema sekretarzami: - Anglii, Rosji i Ameryki. - uległo zmianie. Rosja widząc, że

przez dawnego gubernatora "Sir" Daurice Dorman w imieniu królowej Elżbiety II uczestniczyli: książę Kentu oraz przedstawiciele kilku republik sąsiedzkich.

Nowa republika jest krajem małym, liczącym 2,5 miliona mieszkańców. Leży między państwami Gwinei i Liberii. Serra Leoa weszła oficjalnie jako członek do angielskiej Wspólnoty.

Ponad tysiąc powstańców znajduje się już w rękach milicji Fidel Castro. Około setki walczą jeszcze w okolicach bagnistych prowincji Matanzas. Radio i telewizja kubańska przeprowadziła wywiad z licznymi powstańcami, którzy wyznali, że "dać się uwieść" zbyt optymistycznym planom inwazji.

Fidel Castro, pragnąc zadociec uczynić licznym próbom o klemencję dla jeńców, oświadczył, że trudną będzie rzecz przekonać naród kubański, by nie karał powstańców przez rozstrzelanie.

Burzliwa konferencja przywódców kilku prowincji dawnego Konga belgijskiego nie wzięła porozumienia. Prezydent Katangi - Tshombe nie chce uczestniczyć w dalszych rozmowach, domaga się, by prezydent Konga Kasavubu zerwał stosunki z ONZ i zmusił oddziały tej organizacji do opuszczenia Konga. W chwili, gdy Tshombe chciał opuścić lokal konferencji, został zatrzymany siłą przez oddział prez. Kasavubu i zmuszony do powrotu. Nie wiadomo, czym się skończy obecne nieporozumienia.

WIADOMOŚCI z BRAZYLII

★ **ENERGICZNA KAMPANIA** przeciw kontrabandzie uprawianej w stacjach południowych, zwłaszcza w Rio Grande do Sul przeprowadza obecnie rząd federalny.

★ **Z DNIEM 26 KWIEŚNIA BIEŻĄCEGO ROKU** utworzona została ambasada brazylijska w republice Senegal, której siedziba będzie Dakar, wielkie i nowoczesne miasto portowe na północno-zachodnim wybrzeżu Afryki.

★ **UKAZAŁ SIĘ BRAZYLJSKI ZNACZEK POCZTOWY** z okazji 100-rocznicy zgonu pisarza i myśliciela indyjskiego - Rabin Dranath Tagore.

★ **NOWE AMBASADY BRAZYLII** będą utworzone w państwach: Ghana, Maroku, Senegal i Izraelu. Nowo mianowani ambasadorowie czekają już na listy uwierzytelniające od rządów powyższych państw.

★ **STRYJ SOWIECKIEGO ASTRONAUTY**, Yuri Sagarina, mieszka od 30 lat w Rio de Janeiro. W wywiadzie udzielonym prasie krajowej oświadczył on, że jest przeciwnikiem reżimu komunistycznego. W walce z komunistami bowiem stracił trzech braci, a on sam musiał uciekać za granicę.

★ **MIASTO BLUMENAU W S. CATARINA** ubiega się u rządu federalnego o pożyczkę 150 mln. kruczejów by rozwiązać swe najważniejsze problemy: zdrowia i higieny.

★ **KILKA MILIONÓW METRÓW KWADRATOWYCH GLEBY** sprzedanych w S. Catarina za bezcen podczas administracji dawnego rządu stanu wróci do dawnego właściciela, który jest obecny rząd stanu katarskiego.

★ **BRAZYLIA POPRZE DELEGATA MEKSYKU NA SESJI O.N.Z.**, który przedstawił rezolucję, by specjalna delegacja O.N.Z. przeprowadziła oficjalne dochodzenia w sprawie inwazji Kuby; kto był główną sprężyną tej inwazji?

★ **DRUGA JUŻ GRUPA TECHNIKÓW JAPONSKICH** bada okolice Siedem Wodospadów na rzece Paranie, celem wykorzystania tych spadów dla energii elektrycznej. Prowizoryczne obliczenia mówią, że wodospady na rzece Paranie mogą dostarczyć 25 mln. kilowatów.

★ **WYŻSZA SZKOŁA SPRZEDAŻY** otwarta została w São Paulo przez paulistańskie Zrzeszenie Kierowników największych firm tamtejszych. Szkoła ta ma za zadanie wyrobić u sublektów zmysł praktyczny w sprzedawaniu towarów.

★ **NOWA KOMPANIE "ELETROBRAS"** utworzył rząd federalny, która zajmie się produkcją i rozdzielaniem energii elektrycznej dla wszystkich stanów. Kapitał wnoszą trzy biliony kruczejów.

★ **EROTYCZNE GLEBY W MIEJSCOWOŚCIACH NOVA ESPERANÇA I PARANAÍ** w Północnej Paranie czyni tak wielkie postępy, że wprowadza w niepokój nie tylko właścicieli ziemi, ale i władze stanowe.

★ **BRAZYLIA I JUGOSŁAWIA** odnowiły układ handlowy z 1958 roku, z tym, że będzie on znacznie rozszerzony. Wymiana handlowa pomiędzy obu krajami dojdzie do sumy 130 mln. dolarów.

★ **CHŁEBSKA MISJA IAN DŁOWA** bawi obecnie w Brazylii, celem zapoznania się bliżej z brazylijskim centrum handlu i przemysłu, by następnie opracować plan wymiany handlowej między obydwoma państwami.

★ **ZANOSI SIĘ NA REFORMĘ KONSTYTUCJI STANU S. PAULO.** Między poprawkami wnętoży pod uwagę przedłożenie mandatu gubernatora na okres 1 lat i nie 4 jak dotychczas.

★ **PRZEMYSŁ "ZIARNA"** - **ZŁOTA W PUSZKACH OD MLEKA** sproszkowanego wykryto w Santarem - (Pará); - kontrabandę prowadziła pewna firma,

Migawki Ze Świata

- ★ **RAKIETĘ PORUSZANA PARĄ WODNĄ** wynalazł niemiecki uczeń ze Stuttgartu, Eugene Sanger. Wystrzelenie jej daje całkowitą gwarancję dla obsługi.
- ★ **680 TYS. TURYSTÓW AMERYKANSKICH** odwiedziło Francję w ciągu 1960 roku. W tym samym roku prawie półtora miliona Amerykanów bawiło się granicą w celach turystycznych.
- ★ **3,5 MILIONA POLAKÓW BĘDZIE MNIEJ W ROKU 1970** na skutek katastrofalnej ustawy w Polsce o ograniczeniu liczby urodzin. Nie dziwnego, że Kościół Katolicki przeciwstawiał się tej ustawie.
- ★ **SAMOLOTY PASAZERSKIE** przewoziły przez Atlantyk w 1960 dwa miliony pasażerów. Było jeszcze 750 tys. wolnych miejsc.
- ★ **NAJMNIEJSZYM OJCEM RODZINY JEST SYCYLIJCZAK**, Salvatore Furnari, zamieszkały w Madrycie. Posiada on za ledwie 77 centymetrów wysokości. Jego żona jest dwa razy wyższa od niego.
- ★ **BOLIWIA MIALA BYĆ NAJBLIŻSZĄ "OFIARĄ" sowieckiego imperializmu.** Jej warunki ekonomiczne znajdują się w stanie katastrofalnym. Rosja zaś oferuje jej nęcące wielomilionowe pożyczki.
- ★ **DYSPUTA O RZĄDY NAD GWINEA** między Holandią a Indonezją znajduje pokojowe rozwiązanie. Między dwoma ONZ będzie administratorem tą wyspą w ciągu 1 roku, poczym przeprowadzi się plebiscyt.
- ★ **KONGRES PARTII KOMUNISTYCZNEJ** w Indiach, któremu przewodniczył teoretyk sowiecki, Mikail Suslow, zakończył się fiaskiem (niepowodzeniem), z powodu kwestii granic między Indiami a Chinami Komunistycznymi.
- ★ **WYSTRIE BIAŁE KOBY** - **BIŚTY ZAMIESZKUJĄCIE** Unię Południowo - Afrykańską otrzymała broń celem stawienia czoła licznym bandom czarnych terrorystów.
- ★ **NOWYM MINISTREM SPRAW ZAGRANICZNYCH** Argentyny został mianowany Adolfo Mugica na miejsce Diogenesa Taboada, który ostatnio podał się do dymisji.
- ★ **YURI GAGARIN JE BYŁ PIERWSZYM ASTRONAUTĄ KOSMICYZNYM.** Przed nim bowiem odbył lot Włodzimierz Iljuszyn, syn sławnego konstruktora sowieckich odrzutów. Tak twierdziła cała prasa francuska, operując się na rewelacjach specjalnego wysłannika francuskiego radia i telewizji. Lot Iljuszyna zająłono, ponieważ powrócił on na ziemię ciężko ranny.
- ★ **ZAWALIŁ SIĘ WIELKI MOST NAD RZEKĄ LAHN**, łączący Kolonję z Frankfurtem. Stał on na wysokości 30 m i 200 ton świętego cementu wpadł do rzeki.
- ★ **SAMOLOT DWUPIETRO- WY DO PRZEWOżenia 32 PASAZERÓW** i 8 samochodów zamierza wybudować amerykańska kompania Armstrong Whitworth Aircraft. Otrzymał ten rozwałbył by szybkość prawie 400 km na godzinę.
- ★ **AMERYKAŃSKI ASTRONAUTA** miał odbyć lot kosmiczny dnia 2-go maja b. r. Niestety - zia ponownie przeszkodziła temu. Lot odłożono na kilka dni.
- ★ **BYŁ KRÓL ALBANII**, - **AHMED ZOGU**, zmarł w klinice paryskiej po operacji, przeżywszy lat sześćdziesiąt pięć.
- ★ **SLAWNY TORREADOR LUIS MIGUEL DOMINGUIN** zamierza porzucić karierę w walce z dzikimi bykami. Na jego decyzję wpłynęła nie tylko jego żona, ale i dziwny wypadek. W ostatniej walce, szpara, która wbił w kark byka, wyskoczyła nagle z rany i o mało nie przebiła pierś Domingulina.
- ★ **POGORSZYŁ SIĘ STOSUNKI** między Ameryką a Izraelem. Głównie dlatego, że w Izraelu, zwłaszcza po ostatniej nocy pre. Kennedy, w której on domaga się od Czang-Kaj-Szeka zaprzestania udzielania pomocy wojskowej powstańcom chińskim operującym na granicy Birmanii.

Najslawniejsze Polki na znaczkach: M. Skłodowska, M. Konopnicka i Ludwika Waurzyńska.

★ **NIEZNANI SPRAWCY ZAMORDOWALI PROSZCZA** parafii Istorod w stanie Baia. Policja zdołała ustalić, że chodzi tu o zemstę (według), ponieważ brat prosiobosza zabił kiedys w sprzeczce członka jednej rodziny, która przysięgła zemstę.

★ **PIERWSZY I DRUGI SEKRETARZY NORWESKIEJ** ambasady w Brasilia, otrzymani od prezydenta Jano Quadros za zasługi położone nad zbliżeniem kulturalnym i ekonomicznym obu krajów.

★ **II ZJAZD KOBIET REPRESENTUJĄCYCH PAŃSTWA:** Brazylię, Argentynę, Urugwaj i Paragwaj, odbył się ostatnio w Rio de Janeiro.

★ **WYNALAZCA I BOMBY ATOMOWEJ**, sławny amerykański fizyk wedy nuklearnej, John Robert Oppenheimer, przybędzie do Brazylii w początkach czerwca bieżącego roku.

★ **WIELEKI STRATY W SOŁANKACH** jakie poniosł pre. Rio Grande do Norte wskutek zburlenia kilku zapór wodnych skłania właścicieli tychże do utworzenia jednego wspólnego przedsiębiorstwa.

★ **180 SZPITALI ISTNIEJE W PARANIE**, z tego 108 jest zarejestrowanych w Sekretariacie Zdrowia. Okazuje się jednak, że wiele ze szpitali figurowało tylko na papierze, a nie w rzeczywistości. Z 6.500 łózek - 3 tys. są przeznaczane dla biednych.

★ **MAJĄCA** pod sobą 600 poszukiwaczy złota. Złoto wysyłano do Gujany, gdzie znajdują się zamaskowane lotniska.

★ **OBCHODY 1-MAJOWE** przeszły spokojnie w całym kraju. W stolicach stanów odbyły się defilady, zebrałi Syndykatury Robotniczych oraz wiele darmowych imprez urzędowych przez władze i różne korporacje.

★ **OPAKANY STAN FINANSOWY I TECHNICZNY**, w jakim znajdują się brazylijskie koleje państwowe tłumaczy się głównie tym, że budowa torów kolejowych nie była dobrze przemyślana. Nadto wiele ośrodków, które dawniej prosperowały, dzisiaj straciły swe znaczenie. Wreszcie częste i wielkie opóźnienia w transporcie zmusiły eksporterów do szukania transportu kolejowego (kamionów).

★ **KONFERENCJA GUBERNATORÓW STANÓW:** Mato Grosso, Goiás, Acre i Rondônia odbyła się w Cuiabie pod przewodnictwem prezydenta Quadros. Najważniejszą sprawą było rozbudowanie lotnisk i komunikacji lotniczej, dróg, linii telefonicznych oraz instalacji wody i kanalizacji w najważniejszych miastach.

★ **KOSTIUMY FOLKLORU BRAZYLJSKIEGO** reprezentowanego przez stary północne kraje jak Ceará, Pernambuco, Paraíba i Rio Grande do Norte, będąc wystawione w najważniejszych miastach Hiszpanii.

Z ŻYCIA POLONII BRAZYLJSKIEJ

Nasi rodacy w Rio Natal

Stormowanie tej kolonii przysięgło się niemieckiej kompanii kolonizacyjnej. Rio Natal leży przy stacji kolejowej...

Cała nasza kolonia jest dzięki Bogu wierząca i nie dała się o-mamić jakimś tam „krentom” czy „adwentystom”.

Pierwszą kolonię zjechał się tu w początkach 1900 roku. Było ich 200 rodzin. Każdy z nich zakupił jeden kawałek gruntu...

Od 1920 r. rodacy tutejsi otrzymywali różne gazety, jak „Gazeta Polska”, „Lud”, „Świt”.

Pierwszy sklep otworzył Niemiec, niejaki Robert Strigtitz, żonaty z Polką z rodziny Krawczyński. Drugi sklep należał do Stefana Cieluskiego...

W latach do 1930 r. rolnictwo i handel rozwinięte są m. in. całą parą. Wszędzie było pod dostatkiem. Po roku 1930 wszystko jakoś zaczęło się kurczyć...

W latach do 1930 r. rolnictwo i handel rozwinięte są m. in. całą parą. Wszędzie było pod dostatkiem.

Do najstarszych redaktorów kolonii Rio Natal, do przyczyniła się bardzo do jej rozwoju i utrzymania polskości i katolicyzmu...

41-ROCNICA TOWARZYSTWA „UNIAO-JUVENTUS”

Wspaniale zapowiada się program związany z obchodem 41-roczyznicy założenia Towarzystwa Uniao-Juventus.

ban, druga po portugalsku pod tytułem: — „O Descasamento” — komedia, odegrana będzie przez zespół sceniczny z Abrahama...

Kto nie wierzy temu, niech przyjdzie zobaczyć przeobity program Grupy Folkloru dnia 3-maja o godzinie 20.30, celem uczczenia Konstytucji 3-maja.

Mówi się, że młodzież „wariuje” za tańcami, za balami. Ale czyżby tylko młodzież? Starsi też lubią tańczyć i pokazać...

W imię hasła: Kochajmy się, rozgrywamy się duchem polskim, który powieje na nas ze sceny Towarzystwa...

W imię hasła: Kochajmy się, rozgrywamy się duchem polskim, który powieje na nas ze sceny Towarzystwa...

Towarzystwo Imieniem Józefa Piłsudskiego przy ulicy Dezenbargador Clotário Portugal nr. 68, urządził Akademię 3-cio majową w dniu 6-go maja 1961 roku...

W imię hasła: Kochajmy się, rozgrywamy się duchem polskim, który powieje na nas ze sceny Towarzystwa...

LUD. Proprietário: DR. ANTONIO FIRAKOWSKI. Director: PE. DOMINGOS WISNIEWSKI, CM. Redator: PE. JOSÉ ZAJĄC, C.M.

W imię hasła: Kochajmy się, rozgrywamy się duchem polskim, który powieje na nas ze sceny Towarzystwa...

W imię hasła: Kochajmy się, rozgrywamy się duchem polskim, który powieje na nas ze sceny Towarzystwa...

KS. PRAL. PIOTR FILIPAK

WIKARIUSZEM KAPITULARNYM DIECEZJI JACAREZINHO W PARANIE

W związku z mianowaniem J. Eksa, Ks. Biskupa D. Geraldo de Froença Sigaud na stanowisko Arcybiskupa Prowinacji kościelnej w Mariana, stan Minas Gerais...

W dniu 29-go kwietnia, wieczorem, odbyła się w Tow. Tadeusza Kościuszczy w Kurutybie tradycyjna święconka...

Tradycyjna Święconka i Filmy polskie

W dniu 29-go kwietnia, wieczorem, odbyła się w Tow. Tadeusza Kościuszczy w Kurutybie tradycyjna święconka...

Od Administracji „Ludu”

Ostatnio nadeszła pieniądz PP. Roman Skorupski (ERECHIM), Ks. Kazimierz Mikulski (RIBEIRAO BONITO), Zofia Rosiak (GOIANIA), Stanisław Wróblewski (SANTA ANA)...

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes OFIARY NA FUNDUSZ „LUDU” and NA SEMINARIUM.

Z listów do Redakcji:

★ Czytając „Lud” z dnia 12 kwietnia b. r. napotkałem artykuł p. t. Spotkania z Rodakami, pióra p. Leonarda Piotrowicza z Maletu.

Ks. Ant. Kuczerowski, SDB.

PODRÓŻ PO NAGRODZIE

Dnia 5 marca opuściliśmy Mas-sarandubę, by w Kurutybie zobaczyć niektórych przyobleczonych, by odebrać przyobleczonych, by odebrać przyobleczonych...

Wielceczem znalazłem piękny obzerny smażony warzawca „Uniao-Juventus” gdzie wystawiono polskie przed naszymi oczyma...

W inny dzień polubiłem Abrahama — pierwszego emigrantów polskości. Zarazki były często, a głębia kilka razy do roku...

Cudowny widok w zaprze „Yossoroca” Słońce odbijało swe kolorowe promienie w lekko falującej wodzie ogromnego stawu.

Przybliżając się do stolicy Parana oczywiście nie mogąc nawiązać przelężnym budowlami Kurutyby.

W niedzielę (6 III) odprawiłem mszę świętą w W. Siostr Szarytek, co w liczbie około 200 zakonnie harmonijnie niecny pieśni na kilka głosów...

W dnielicy Santa Rosa po królewsku podejrzano w swoim „pałacyku” p. dr. Miroslaw Węgrzyn mieszkający przy ulicy Guarani-Mirim.

W gronie tutejszych ale również wyryte na mo nazwiska tabliczek z burznych głosiło wyrażenie Królowej Polski.

10-16-tej godzinie przyszedłem do kościoła św. Stanisława zbudowanego przez polskie ręce, zanim zaistniał kościół św. Wincentego.

10-16-tej godzinie przyszedłem do kościoła św. Stanisława zbudowanego przez polskie ręce, zanim zaistniał kościół św. Wincentego.

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off.

ŻYCIE RELIGIJNE:

PIĄTA NIEDZIELA PO WIELKIEJNOCY

Ewangelia św. zapisana u św. Jana w rozdziale 16. Onego czasu: Rzekł Jezus uczniom swoim: Jesli o co prosicie Ojca w Imię Moje, da wam. Dotychczas o nic nie prosiście w Imię Moje: Proście, a weźmiecie, aby radość wasza była zupełna. To wam mówię przez przypowieści. Przychodzi godzina, gdy już nie przez przypowieści mówić wam będę, ale jawnie i Ojcu oznajmie wam. W ten dzień w Imię moje proście Będziecie, i nie mówię wam, że ja będę prosił Ojca za wami: bo sam Ojciec miłuje was, gdyż wysłanie mnie umiłowali i uwierzyliście, że ja od Boga wyszedłem. Wyszędłem od Ojca, a przyszedłem na świat: znowu opuszczam świat, a idę do Ojca. Rzekli Mu uczniowie: Jego: oto teraz jasno mówisz, a żadnej przypowieści nie powiadasz. Teraz wiemy, że wszystko wiesz, i że nie potrzebujesz, żeby Cię kto pytał: dlatego wierzymy, że od Boga wyszedłeś.

LEK. SW. JAKUB. I, 22-27

Porywające są słowa dzisiejszej lekcji, teoz samego Apostoła, co zeszedł niedzieli. Dwie myśli potracza: jedną o opanowaniu języka, by zła mowa nie wyrządzała krzywdy drugą, drugą o katolickich obyczajach, by wrócili na drogę praktyk religijnych. Zatrzymajmy się nad tą drugą, gdzie jasno mówi, iż jeśli kto słucha słowa Bożego i nie wprowadza w czyn, podobny jest do człowieka przeglądającego się w lustrze, odepjdzie i zapomni wszystko.

Na czasie są te słowa Apostoła, bo legion, a imię jego milion jest katolików z imienia. Dawno już porzucili uczeszenie do sakramentów świętych, od lat nie chodzą do kościoła, kontentując się zjawieniami na festach zewnętrznych, by nie zerwać z kościołem na całego. W swym zaśpięciu i głupocie ograniczeni chępcią się, iż są katolikami, bo żona należy do Stowarzyszenia religijnego, a dzieci posyła do kolegium Sióstr. Tacy katolicy z imienia to gangrena na mistycznym ciele kościoła Chrystusowego.

Odrodzenie społeczeństwa dokonane się może przez odrodzenie poszczególnych członków rodziny. Tak, gdy nie tylko żona i małe dzieci, ale i mąż i dorośli synowie i córki praktykować będą w całości pełni wiary ojców zasłużą na miano rodziny katolickiej i spełnią jej misję.

W przeciwnym wypadku, tworzą jedynie zaczyn katolików obyczajów, którzy, choć przykład rolują się na wszystkich szczeblach życia społecznego i jest wodą na młyn różnorodnych herezji, które właśnie zyskują zwłaszcza w ostatnich czasach swoich adepotów ze środowiska katolickiego.

Oby słowa dzisiejszej lekcji wstrząsnęły sercami obojętnych katolików i zawróciły ich na drogę praktykujących religię w duchu i prawdzie.

400-lecie pierwszej polskiej Biblii — 1561-1961

W lutym 1921 — a więc przed 40 laty wyszła w Poznaniu pięknie wydana książka o nieco dziwnie brzmiącym tytule: "EGO EIMI, O EWANGELIĘ JEZU CHRYS-

STA WEDŁUG SPISANIA JANOWEGO. RZECZ W DUCHU UŻYTKOWA". Wydał ją nakładem własnym, obczerzonym wstępem i komentarzem zaopatrzył Je-

rzy Hulewicz. Książka nie sprzedana, ofiarowana bezpłatnie w "duchu użytecznym". Do tych wiecznie ja należałem — bo egzemplarz otrzymałem.

W dość ciekawym wstępie autor wyjaśnia dlaczego ewangelie św. Jana wydał w tłumaczeniu Wujka a nie Leopolity — "Wydałem Leopolity gorzej nad Wujkiem zarówno znakomitszą — jeszcze sztuką graficzną i licznymi pierwowzrostnymi przewyrtami jak absolutną czystością treści — lecz za mało znane i czytelnikowi szerszemu i niedostępcze mogłoby wzbudzić wątpliwości". Wybrał więc Wujka (w opracowaniu ks. J. Kruszyńskiego). "nikt bowiem za przeczyć nie może, że jego tłumaczenie stoi na wysokości zadania".

Któż to ten Leopolita, którego Hulewicz tak wysoko ceni? Wiemy z historii literatury, że istniał średniowieczny polski przekład biblii, tzw. Biblii Królowej Zofii (1455 r.). Przechodził on różne koleje. Do roku 1612 znajdował się w Barlinie w rodzinie Krotoskich, filarów protestantyzmu wielkopolskiego. — Potem przejeździł Leszczyński w Baranowie. W XVII w. znalazł się w Szarozie Pataku na Węgrzech (stad też pochodzi nazwa Biblii Szaroziacka). Po drodze rękopis bardzo uciepiał. Całe partie zostały wydarte i zniszczone. Z przeszło 400 kart zachowało się tylko 185, ale i te w czasie ostatniej wojny uległy zagładzie.

"Biblia ta ma dla nas szczególne znaczenie, skoro z niej wyszła pierwsza polska biblia drukowana w roku 1561. Byby to największy pomnik literatury średniowiecznej przyjęty w naszym kraju przez drugie X wieki, i zaczęły bezpośrednio czasy Jagwici i Zofii z czasami Reja i Kochanowskiego..." — (Brückner).

Znany wydawca, księgarz i drukarz krakowski Mikołaj Szarfienberger, zachęcony i wielkim powodzeniem Nowego Testamentu, który wydał w 1556 r., zaprzagnął wydać całą biblię. Posiadał gotowy rękopis przekładu. Od tego rękopisu, który by autorem jego nabył, nie miał (tajemnicza handlowa?). Dał go "poprawić" kanonikowi krakowskiemu Janowi Leopolite (Lwowiain, ks. Jan Nycz).

Duszpasterz odpowiada

Często mówi się o obrządkach kościoła katolickiego. Jak to są te obrządki? Jakkolwiek kościół katolicki jest jeden jednością wiary i jednością władzy, wytworzył się jednak w nim z biegiem wieków różnicę w sprawach nieistotnych i tak w kościołach wschodnich — i obok innych istniejących różnic — istnieją odrębne liturgie, różny od łacińskiej język liturgiczny. Ten odrębny sposób sprawowania kultu publicznego nazywa się obrządkiem.

W kościele katolickim oprócz obrządku zachodniego, w którym panujemy jest ob-

rzadek łaciński, istnieją obrządki wschodnie: grecki (ortodoksyjski) — z językiem greckim, starożytnym, arabskim; ormiański, syryjski, do którego należą obrządki syryjski i arabski; języka liturgicznego arabskiego lub syryjskiego; Chaldejski, Koptyjski z językiem koptyjskim i etiopskim (abisyński) oraz Wschodnio-Słowiański (istniejący od 1923 r.).

W kościołach Wiednia organizację się od niedawna urozniczyły religijne w różnych obrządkach wschodnich. Mianowicie na celu bliższe zrozumienie przez różnych liturgii tych obrządków kościoła katolickiego. Ojciec święty Jan XXIII przewodniczył niedawno w Bazylei św. Piotra w Rzymie uroczystej liturgii w obrządku bizantyjskim. Było to w dniu 13 listopada ub. r., w wigilię uroczystości św. Józefa Kunczewicza, polskiego biskupa i męczennika. Uroczystość ta stanowiła oficjalne otwarcie przygotowanego Soboru. Było na niej obecnych 25 kardynałów i około 500 biskupów i prałatów różnych obrządków.

Przynależność obrządków katolików zależy od tego, od jakiego obrządku należą i od dziecięcia, albo według jakich ceremonii został ochrzczony. Kościół ogranicza specjalnymi przepisami przechodzenie z jednego obrządku na inny. Wierzący jednego obrządku katolickiego mogą jednak uczestniczyć w praktykach religijnych innego obrządku, podobnie jak kapłani różnych obrządków mogą nawzajem wspólnie czynnie uczestniczyć w nabożeństwach. Nie wolno jednak mieszzać różnych obrządków, t. zn. ten sam kapłan nie może spełniać czynności liturgicznych w różnych obrządkach. Szczegóły określają specjalne kanony Prawa Kanonicznego.

W Streszczeniu...

25 turystów sowieckich podczas pobytu w Rzymie odwiedziło sławną katedrę św. Piotra.

Jeden z najcenniejszych manuskryptów świata tzw. "Book of Kells", został opracowany przez zakonników irlandzkich około 1000 lat temu. Na całość tego manuskryptu składają się cztery Ewangelie święte napisane w języku łacińskim oraz wspaniałe ilustracje. "Book of Kells" jest od 300 lat własnością Kolegium Przenajświętszej Trójcy w Dublinie w Irlandii.

Warszawska Schola Cantorum — Już od 1958 r. przy parafii Nawrócenia św. Pawła w Warszawie chór chłopięcy pod kierownictwem ks. prof. Wojciecha Lewkowicza zamianowany pielegnuje śpiew kościelny. O klasie zespołu świadczą wymownie i to, że gdy Filharmonia Warszawska przy wykonaniu Bacha "Pasji św. Mateusza" potrzebowała głosów chłopięcych, schola cantorum ks. prof. Lewkowicza świetnie wykonała zlecone jej zadanie.

Śląsk św. Cyryla i Metodego na ziemiach polskich. Polska posiada kilka kościołów pod wezwaniem św. Klemensa, Papieża i Męczennika z IV wieku po Chrystusie. Istnieją one w parafiach śląskich (3) i pod Krakowem (1). Zarysują one śląsk, kiedy przed wiekami do Słowian nad górna Odrę i górną Wisłę św. Cyryl i Metody wprowadzili pierwsze promyki chrześcijaństwa, a z

nimi kult świętego, którego znalazłszy przed nich na Morawach szczątki, wozili do Rzymu. Tam stanął pierwszy dom Boga pod wezwaniem św. Klemensa, stał się siedzibą św. Cyryla i Metodego. Kościoły pod wezwaniem tego świętego znajdują się w parafiach: Ustron, powiat Cieszyń, Miedźna, powiat Pszczyna, Łęczyń, powiat Tychy, oraz w Wieliczce.

Na terenie całego Watykanu trwają prace nad odnowieniem i zmódnizowaniem szeregu pomieszczeń i urządzeń. M. in. star. półwiekowa windy wioząca na kopułę Bazyliski św. Piotra zastąpiono nowoczesnym wyciągiem. Szereg ulepszeń wprowadzono na poczekanie wyciągu, dla którego buduje się także nowy gmach.

W ramach prac archeologicznych odkryto ostatnio na terenie Watykanu fundamenty wielkiego obelisku z cyrku cesarza Nerona. Znajdowały się one 10 metrów pod powierzchnią ziemi.

Pomnik na cześć poleśskich wszystkich wojennych będzie wzniesiony na skale przylegającej do morza Adriatyckiego w pobliżu miejscowości Santa Vittoria niedaleko Porto San Giorgio. Pomnik ten będzie poświęcony św. Piusowi X, który jak wiadomo życie swe ofiarował na rzecz pokoju. Jest on słusznie uważany za jedną z pierwszych ofiar wojny światowej 1914.

W Nazarecie odnaleziono resztki murów świątyni i pierwszych wieków chrześcijaństwa. Są one świadectwem życia chrześcijańskiego na terenie Nazaretu jeszcze za czasów Apostołów — potwierdzają prawdziwość miejscowej tradycji dotyczącej domu świętej Rodziny

WIEŚCI Z POLSKI:

Wybory w Polsce czezą formalnością — Nie udało się partii związać bliżej z masami

(FEC) — Według doniesień obserwatorów zagranicznych wybory do Sejmu i rad narodowych, które odbyły się 16 kwietnia bieżącego roku w Polsce, miały zgodnie z przewidywaniami — przebieg spokojny. Po raz drugi potwierdziła się w ten sposób opinia Polaków żyjących w świecie wolnym, że choć Bieruta zastąpił Gomułka, nikt w Kraju nie liczy na zmianę ustroju przy pomocy kartki wyborczej. Co więcej, nadal uważa się w Polsce za niecelowe manifestować otwarcie swoje niezgodę przy okazji i zw. powszechnego głosowania. Dla większości Polaków oddanie głosu na kandydata, kontrolowanego przez komunistów, sprawdziło się więc do czegoś formalności takiej samej, jak udział w wieceu, podpisanie "dobrowolnych" zobowiązań produkcyjnych lub "paradowanie" po ulicach miast z okazji galonki rządowej.

Wobec wybranych w Warszawie i innych miastach wyjątkowo z województwa, otrzymał 3 karty do głosowania; do Sejmu, do rady narodowej swego miasta i do dzielnicowej rady narodowej. Jak wynika z pierwszych informacji prasy rządowej na ogólną liczbę 460 głosów, ponad 140 należały do centralnych władz w Warszawie. Wybrano ich w różnych okręgach Polski.

Kto z katolików kandydował do Sejmu? Jak widać z wykazu nazwisk, ogłoszonych w prasie rządowej, dość charakterystyczne przesunięcia dokonane zostały w grupie kandydatów "katolickich". Grupa "Znak", uważana przez wielu w Polsce za najbliższą ideowo kościołowi, ma obecnie

zaledwie czterech kandydatów: S. Piotrowski, J. Zawilski, S. Kisielewski i K. Łubieński. W poprzednim Sejmie miała ona 9 posłów. Liczba przedstawicieli organizacji pseudo-katolickich nie uległa zmniejszeniu. Z ramienia "Pax" kandydują: J. Hagemeyer, A. Grabski, i J. Knapik. Jakosć tego zespołu wzmocniona jest przez wysunięcie kandydatury Hagemeyera, który nie zasiadał w poprzednim Sejmie. Jest on bowiem pierwszym zastępcą przewodniczącego "Pax", B. Piaseckiego.

T. zw. katolicy społeczni, reprezentowani na listach wyborczych przez J. Frankowskiego, Z. Filipowicza i J. Makowskiego. Mieli oni w poprzednim Sejmie tylko jednego posła. Po raz pierwszy jednego przedstawiciela ma wysunięta grupa "Wież", F. Mazowieckiego.

W kilku zdaniach...

W przeddzień otwarcia 6 Międzynarodowych Targów Książki — Po raz już szósty z rzędu w dniach 31 maja — 7 czerwca będą się odbywać w Warszawie międzynarodowe targi książki, o których nie bez dumy możemy powiedzieć, że są jednymi z najliczniejszych tego rodzaju imprez na świecie.

Już w obecnej chwili, mimo że od dnia otwarcia targów dzielą nas jeszcze dwa miesiące, uczestnictwo zgłosiło około 170 wystawców z dwudziestu kilku krajów wszystkich niemal kontynentów. Po raz drugi również reprezentowana będzie przez dwa wydziałnictwa Organizacja Narodów Zjednoczonych.

III polski reaktor atomowy jest w stadium opracowywania projektu projektowanych w Krakowskim Instytucie Fizyki. Reaktor zbudowany zostanie w latach najbliższych. Jego moc wynosić będzie około 1 MW. Reaktor służyć będzie pracom badawczym z zakresu fizyki jądrowej niskich energii i badań biologicznych.

Nowe bogate pokłady węglu brunatnego odkryto w województwie łódzkim, pod Rogoźnem, w powiecie łęczyńskim. Badania stwierdziły wysoką wartość kaloryczną węgla w tych pokładach. Plany zagospodarowania tych terenów opracuje wrocławskie biuro projektów górniczych.

"Nielegalne" budownictwo w Polsce — (FEC) — Zwalczanie przez rząd "nielegalne" budownictwo rozwija się nadal w Polsce. Duże trudności z uzyskaniem zezwolenia oraz dość wysokie opłaty nałożone przez rząd na prywatne budownictwo powodują, że tysiące osób rozpoczyna budowę, przeważnie małych domków, bez zezwolenia władz.

Każdy wiek w historii państwa ma swoje wielkie dzieła. W latach 1955-1960 w Polsce panował 20 000 przypadków "samowoli" budowlanej. "Nielegalne budownictwo" — jak wyjaśnia cytowane radio — to przede wszystkim wznoszenie domów mieszkalnych w miastach i obiektów gospodarczych na wsi.

Za dzierżawę ziemi chłopcy zapłacił 164 mln złotych. (FEC) — Według informacji warszawskiej "Trybuny Ludu" (6.IV.61 r.) za obszar gruntów t. zw. Państwowego Funduszu Ziemi (PFZ), wydzielonych chłopom, otrzymał w r. ub. 164 miliony złotych. Cieszeń ziemi tego funduszu uprawiana była na "działy", bez umów dzierżawczych. W roku bieżącym pierwszeństwo do dzierżawy tych gruntów będą miały tylko rolnicy oraz Państwowego Gospodarstwa Rolnego. Chodzi bowiem głównie o to, aby grunta te były uprawiane "zespółowo".

Korodujący przymroz oszczędności w PKO (FEC) — W pierwszym kwartale b. r. — jak podaje prasa warszawska (9.IV

61 r.) ludność Polski zdobyła na książeczki oszczędnościowe PKO 1 miliard 400 milionów złotych. Jest to najwyższy przyrost oszczędności w pierwszym kwartale roku, w porównaniu do analogicznych okresów w poprzednich latach.

Każdy wiek w historii państwa ma swoje wielkie dzieła. W latach 1955-1960 w Polsce panował 20 000 przypadków "samowoli" budowlanej. "Nielegalne budownictwo" — jak wyjaśnia cytowane radio — to przede wszystkim wznoszenie domów mieszkalnych w miastach i obiektów gospodarczych na wsi.

90.000 Polaków w Australii

76.708 POLAKÓW PRZYBYŁO DO AUSTRALII W LATACH 1945 - 1960

Od zakończenia wojny do września 1960 roku ogółem wyemigrowało do Australii 76.708 osób narodowości polskiej. Biorąc pod uwagę przyrost naturalny, ilość Polaków w Australii można szacować na 90.000.

W statystykach na czerwiec 1960 Polacy stanowili 4,8 proc. imigrantów przybyłych po wojnie do Australii, zajmując 48,1 proc. Brytyjczyków (mieszkańców Włochach (13,3 proc.), Niemcach (7,5 proc.), Grecjach (4,9 proc.), przed Grecami (4,4 proc.), Jugosłowianami (2,1 proc.) i Węgrami (1,7 proc.).

Pierwszą grupę Polaków stanowili b. żołnierze z W. Brytanii. W latach 1947 - 1955 przybyło ich ogółem 1.457.

W poszczególnych latach powojennych przybyło do Australii następująco ilości Polaków: do roku 1955 włącznie — 71.785, w roku 1956 — 182, w 1957 — 511, w 1958

Mimo wielkiego nakładu pieniędzy, propagandy i pracy agitatorów nie udało się komunistom zainteresować głębiej masy polityką partii. Choć liczbę zebrań przedwyborczych oblicza z prasa rządowa na setki i tysiące, frekwencja na zebraaniach była bardzo mała. Np. w Łodzi na 141 wiecach zgro-

Wśród innych poronj powstających, które zostaną wysłane do Australii, mieszczą się: "Wielki wiek w historii państwa ma swoje wielkie dzieła. W latach 1955-1960 w Polsce panował 20 000 przypadków "samowoli" budowlanej. "Nielegalne budownictwo" — jak wyjaśnia cytowane radio — to przede wszystkim wznoszenie domów mieszkalnych w miastach i obiektów gospodarczych na wsi."

Kaczka ROLNICZY

SPOSÓB NAWAPNIANIA GLEBY

Gleba posiada ograniczoną pojemność przyswajania wapna, dlatego też gdy waga materiału nawapniającego przekracza 8 ton na hektar, winno się zwrócić w pierwszym roku powolę lub nawet trzecią część kalkulowanego materiału. Resztę zużywa się w następnym lub dwóch następnym latach.

Różne są teorie dotyczące sposobu nawapniania. Do niedawna sądzono, że żaden materiał nawapniający nie może być mieszany z nawozem, iż można to zrobić, uważa się, iż mieszanie nie taka zaraz się zużyje.

Dla większych gospodarstw, rozporządzających traktorem, nowozone przepisy nawapniania zalecają pokrycie ziemi mieszaniną materiału nawapniającego obornikiem i kompostem zaraz po ukończeniu zbioru (colheita precedente) i następnie zorać ziemi traktorem. Po użyciu najmniej miesiąca, tuż przed siewem lub sadzeniem, należy ziemię zorać powtórnie i zabronować. Dla mniejszych rolników, nie rozporządzających traktorem i zmuszonych dla ułatwienia orki do palenia pozostałości poprzedniego zbioru, nowe przepisy zalecają zastawianie materiału nawapniającego przed pierwszym oraniem, choćby zaraz potem nastąpił siew czy sadzenie. Ci rolnicy winni w pierwszym rzędzie użyć "farinha de ostras" lub "calcário" o małej zawartości magnezu (2-3%) i bardzo cienko zmiełone.

W obu powyższych wypadkach ziemia winna być pokryta materiałem nawapniającym równomiernie na całej swej powierzchni (oczywiście zgodnie się go rozsypane na dolkach niż na górkach wskutek działania erozji).

Gdy mamy do dyspozycji małe ilości tego materiału, możemy go sypać w bruzdy, podobnie jak nawóz. Do nawapniania należy wybierać dni suche, zwłaszcza w terenie pagórkowatym. Przy nawożeniu gleby nawozami azotowymi, siarczkami, lucerną, soją itp. można nawapniać dwa razy: przed siewem i przy przorywaniu nawozu zielonego. Dobrze stosować zasadę, że każde oranie winno stanowić sposobność do

Drobne wiadomości gospodarcze

● Największymi producentami orzechów w Brazylii, zwanymi Cajá, są stany: Pernambuco, Alagoas i Ceará, dostarczając rocznie 2,3 ton orzechów, z których większość eksportuje się do Stanów Zjednoczonych.

● Ciekawy jest sposób, w jaki pszczoła donosi innym pszczołom, gdzie znajduje się dużo nektaru miodowego. Zaczyna ona "fancyć" na oczach całej gromady pszczołowej. Linie opisane przez tańczącą pszczołę stanowią wymowny opis, gdzie i w jakiej odległości znajduje się owe obfito "pożywienie".

● Krowy mleczne dają najczęściej mleka w wieku od 6-7 lat. Od 5 lat zaczyna się zwiększona dojność krowy. Naturalnie, że ilość mleka zależy bardzo od rasy i od pożywienia.

● Dym ze spalanej siarki niszczy łatwo gniazda nietoperzy, z których niektóre powodują wypadki wścieklizny u bydła przez swe ukąszenia. Nietoperz bowiem wysawczy trochę krwi ze zwierzęcia chorego na wściekliznę, przenosi ją na inne zwierzęta, przez nowe ukąszenia. Najlepiej jest szczepić bydło przeciw wściekliznie przynajmniej raz na rok.

nawapniania, i dlatego wskazane jest aby rolnik posiadał zawsze zapas materiału nawapniającego, naturalnie o ile mu środki na to pozwolą.

Przy użyciu wapna nieogrzane, wskazane jest składować je na miejscach przeznaczonych do nawapniania w kupy pokryte ziemią. Pod wpływem deszczów i wilgoci powietrznej wapno to pokilkutymgodniach winno się zlać i rozłożyć na miał, który może być wtedy użyty do nawapniania.

Samo rozrzucając materiału nawapniającego na ziemi może być dokonane również z kup uprzednio złożonych, z wozu napełnionego materiałem który się zrzuca łopatą w miarę posuwania się wozu, lub wreszcie mechanicznie, podobnie jak siewnikiem.

Stefan Czapliński

● Największym producentem bananów, typu "Caturra" w Rio Grande do Sul są okolice nadmorskie w municypium Torres. Tygodniowo wywozi się stamtąd 50 kamionów nalożonych bananami. Cały zbiór zależy, czy w zimie mrozi czy nie. Zeszłoroczne mrozy zmniejszyły bardzo obecne zbiory.

● Koza dojna powinna otrzymać jedną siódmą części porcji przeznaczoną dla jednej krowy, czyli 1 kg siana, lub półtora kg zielony, nadtto 750 gramów paszy zbóżowej.

● W municypium Vassouras (stan rioski) zbudowano największą fabrykę mleka sterylizowanego. W ciągu 1 godziny fabryka ta sterylizuje (oczyszcza z mikrobrów) 1 200 litrów. Mleko w ten sposób oczyszczone można przechować całymi tygodniami.

● Mleko z krow rasy europejskiej najlepiej się przechowuje w temperaturze od 1 stopnia do 24 stopni Celsjusza. Poza tą temperaturą łatwo kwaśnieje.

● Gryz z soi dostarcza najwięcej białka dla ptaków domowych i nierozczepny. Soja pozostaw przycięta się do urodzajności gleby.

RODZAJE GLEBY I JEJ PRZYMIOTY

GLEBY PIASZCZYSTE

Jeżeli ziemia składa się przeważnie z piasku o wyrażnych ziarnkach, nazywamy ją piaszczystą. Ziemia piaszczysta jest wiele i zajmują w Brazylii dość znaczne przestrzenie. Różnią się one rodzajem piasku, który je tworzy i ilością, oraz rodzajem domieszek, jakie oprócz piasku w glebie się znajdują.

a) Piaski lotne; wydmy i piaski suche. Piaski drobnoziarniste, przeważnie kwarcowe; jeśli czyste i luźne bez domieszek, ułożone w grube warstwy, są w wyższych położeniach suche, nie zlepione niczym i tak ruchome, że wiatr je przetrzuca, tworząc posuwające się i ruchome wydmy. Korzenie roślin nie mają w nich oparcia, gdyż bywają przez wiatr wywiane i wilgoci, łatwo usychają. Wilgoci brak znaczny. Uprawa na takich wydmach jest niemożliwa, zanim się ich przez stosowaną meliorację nie utrwali. Nadają się jedynie do zalesienia i obsadzenia własnymi krzewami, które mogą taką luźną glebę związać. Właściwe rośliny są na niewielkich przestrzeniach porożniane po całym kraju. Najwięcej ich jest w pobliżu wybrzeży morskich, które się ciągną przez wszystkie wschodnie stany Brazylii.

Piaski grubsze nie lotne, ułożone w grubych warstwach, są suche, mało urodzajne, wymagają silnego nawożenia i wzbogacenia w próchnicę.

b) Piaski podmokłe, Sapy. Piaski i ziemi piaszczyste, o ile leżą na jakimś nieprzeznaczalnym podłożu, tworzą glebę zupełnie innego rodzaju, podmokłe przesycone wilgocią, które okazują bardzo często w podglebi warstwę żelazistą udrzwą lub czarzącą odwodnienia i wapniową, bardzo zbitą, nazywaną żelazikiem (orsztyn). Gleby te, zwane są pospolicie "sapani".

Bardzo często już obok wydmiastych suchych pa-

górków występują w dolinach piaski podmokłe. Gleby te są i ubogie, bo już wielokrotnie wodami przepłukane, i nie urodzajne, z powodu nadmiaru wilgoci. Wynowienia, oraz silnego nawożenia. Pokrywa je roślinność moczarowa, a często w miejscach najniższych wśród tych piasków, tworzą się torfowiska.

KRONIKA SPORTOWA

★ Wyniki spotkań południowej ligi paraskiej: Ferróvário - Palestina 4x0, Guanari-Bloco 3x0, Coritiba-Irati 2x1, Cururu-Sele 2x1, Operário-Primavera 5x1.

★ Zakończył się turniej o Puchar "Gomes Pedrosa". Tytuł mistrza zdobyła rioska drużyna Flamengo, wice-mistrzem zaś został rioski Botafogo. Ostatnie gry były następujące: Palmeiras - Vasco 1x0, Botafogo - Santos 2x1, Flamengo - Corinthians 2x0. Drużyny rioskie wykazały lepszy poziom techniczny niż paulistańskie. Santos miał 3 spotkania bez użycia Pelé.

★ Mistrzostwa Ameryki Południowej w koryzywe męskiej odbywają się w Rio; Peru-Wenezuela 6x4x8, Paragwaj-Urugwaj 6x3x61, Argentyna-Ekwador 8x3x60, Brazylia - Chile 9x5x4, Brazylia - Paragwaj 9x4x8, Urugwaj - Ekwador 7x4x6, Peru - Chile 5x4x1, Argentyna - Wenezuela 6x3x7. Mistrzostwa trwają.

★ Kolarz polski Tadeusz Wierucki wygrał wyścig kolarski zawodowców w Belgii, przejechałszy 222 km w ciągu 5 godzin i 22 minut.

★ W mistrzostwach siatkówki Ameryki Południowej w Peru brazylijska reprezentacja męska i żeńska zdobyły po raz czwarty tytuł mistrza.

★ W turnieju tenisowym w Wiedniu Maria Esther Bueno odniosła dwa zwycięstwa.

W grze pojedynczej wygrała z Wiedeńką Trude Winkler i w grze podwójnej, parę austriacką, mającą za partnerkę Amerykankę Darlene Hard.

c) Piaski nadrzeczne. Nad brzegami rzek większych, w górnym ich biegu, w dawnych ich biegach, w dawnych łożyskach rzecznych utworzyły się ziemie piaszczyste z piasków i szlamu naniesionego przez wody rzeczne. Są to piaski pomieszane nieco z bardzo drobniutkim miałem kwarcowym i cząstkami gliny, próchnicy, wapna. To też te piaski nadrzeczne są bardzo rozmaite; raz więcej szczerze, to znowu więcej związane, i przechodzą w glebę gliniakową, która bardzo często znajduje się w pobliżu. (C. d. n.)

★ Półfinałowe gry o Puchar Europy: Real Madrid - Rheims (Francja) 5 x 0, — Hamburg - Barcelona 2 x 1, Benfica (Portugalia) - Vienna 3 x 0.

★ Drużyna Tottenham została mistrzem piłkarskim Anglii po licznych i zwyciężających bojach ligowych.

★ Do reprezentacji Brazylii, która rozegra 3 spotkania z Paragwajem i Chile (o Puchar przechodni) powołani zostali gracze: z Botafogo: Didi, Quarentinha, Garrincha, Nilton Santos i Zagalo; Flamengo: Gerson (członek); Fluminense: Altair, Castilho i Marinho; Vasco: Bellini; Corinthians: Gilmar i Orecchio; Santos: Coutinho, Pelé, Dorval, Pepe, Mauro, Zito, Mengalvio i Calvet; S. Paulo: Baiano i de Sordi; America: Amaro.

★ Pozycja powyższych graczy w reprezentacji: Bramkarze — Castilho, Gilmar i Amaro. Obrona — Mauro, de Sordi, Bellini i Nilton Santos. Pomocnicy — Altair, Marinho, Zito, Calvet, Mengalvio i Orecchio. Atak — Pelé, Coutinho, Didi, Gerson, Zagalo, Quarentinha, Dorval, Pepe, Baiano.

★ Polscy piłkarze-juniorzy zdobyli tytuł wice-mistrza Europy przegrywając w finałowym spotkaniu z Portugalia 0 x 4.

★ Argentyński klub Racing pragnie za wszelką cenę nabyć reprezentacyjnego łącznika francuskiego Piantoni. Rokowania w tej sprawie są w toku.

Szaszerzy rozpoczęli ogień, od strony obozu bezwładna dotąd artyleria jęła sypać kartaczami. Godlewski ledwie dostał mógł na stanowisku.

Stuart na odgłos pierwszych strażów rzucił się ku przedmieściu i trafił na chwilę, kiedy imć pan Czerno gotował ochotników. Komendant jednym rzutem oka ocenił położenie Godlewskiego i natychmiast rozpoczął rzęsiły ogień na huzarów, odgradzając ich od woltżerów wstęga ognia, sam zaś z kompanią rezerwową Celińskiego szedł, aby szaserów austriackich zaatakować od strony szop.

Austriacy jakby odgadli skradanie się Stuarta, bo, na dany sygnał, złamali swój czworobok i podczas gdy jedna jego część stawiała czoło Godlewskiemu, druga wpadła na oddział ulanów, broniących szop.

Stuart aż zatrząsł się z wściekłości. Teraz już nie wątpił, że nie przyjaćiel w miejscu tym szuka czegoś więcej nad zdobycie stanowiska.

Ułani, widząc naderżające posiłki, stawili się mężnie, a wsparci niebawem przez Stuarta jęli wypierać Austriaków.

Komendant stał sam w pierwszym szeregu i raził ogniem nieprzyjaciela, czekając już tylko chwili, aby bagnietami dokonać rozbicia szaserów. Austriacy po dwakroć próbowali wyprzeć Stuarta z szopy i po dwakroć ze znacznie przerzedzonymi szeregami ustępować musieli. Komendant, rozgrzany bitwą, zachęcał żołnierzy, krzepił a własnym przykładem zagrzewał. Zdawało się, że Austriacy lada chwila się cofną. Gdy wtem dobosze nieprzyjacielscy uderzyli w bębny mocniej, zajądziej. Szaszerzy pochyliłi karabiny i natarli raz jeszcze...

Szeregi polskie zachwiały się ugięły, lecz nie ustąpiły. Austriacy jeszcze szamotali się... lecz zdało się, że był to ostatni ich wysiłek... Gdy nagle na tyłach kompanii Celińskiego rozległ się okrzyk pełen przerażenia...

Zanim Stuart zdolał dotrzeć do miejsca, gdzie zamieszanie się wszczęło, dostrzegł był już kaszkiety austriackie w samym środku swego czworoboku. Komendant oczom własnym nie wierzył, lecz wzmagające się okrzyki grozy w okamgnieniu przekonały go o strasznej prawdzie...

Stuart chciał zwrócić trzy ostatnie plutony przeciwko niespodziewanym napastnikom, było już jednak za późno. Oddział Austriaków napał z szalonym impetem na tyły piechoty polskiej, złamał bez oporu dwa pierwsze szeregi i jęł żłobik sobie drogę ku nacieraającym z przodu szaserom.

Komendant zakrzyknął na Celińskiego i z podniesionym palaszem dał się do walczących, aby zagrać ustępujących żołnierzy i popochnąć zażegnać. Szaszerzy austriacy atoli dostrzegli już byli także walczących na tyłach i natarli silniej.

Piechota polska rozczłonkowana, rozrzucona na dwoje, straciwszy pewność oparcia, taczęła się bezwładnie, nie wiedząc, ani w którą stronę zwrócić bagnet, ani gdzie szukać celów.

Kapitan Celiński po trzykroć zbierał ustępujących żołnierzy i próbował wszcząć ogień rotowy. Daremnie, Austriacy już roztrzaskali przed sobą ostatnią garść woltżerów i dotrzymujących im placu kilkunastu ulanów.

Sir Jakób targnął znów z rozpaczyliwym wysiłkiem krępującymi go więzami. Beatrixa uśmiechnęła się z politowaniem i, nie zważając na pełne groźby spojzenia więźnia, zapaliła stoczek i weszła do podziemi. Szło jej o to, aby w lochu należał taki zaciszny kątek, w którymby nawet komendant nie wykrył sir Jakóba, w razie gdyby Stuardowi przyszła myśl zejść do chodnika.

Po krótkich poszukiwaniach hrabianka upatrzyła wielki załamek w boczny, napyły zawalonym rozgałęzieniu korytarza... Miejsce to wydawało się jej ze wszech miar dogodne, bo i leżało niedaleko schodów i było dostatecznie oddalone od drogi, wiodącej do szopy, na przedmieściu. Wejście zaś do tego korytarza było tak zasypane gruzem i ziemią, że niepodobniestwem wydawało się przypuszczać, że tu mógłby ktoś zabłądzić. Niepokoiło wprawdzie Beatrixę odkrycie, że chodnik rozszerza się w głębi i że może mieć jakieś nieznanie połączenie z zabudowaniami szpitalnymi, ale wyboru nie było. Ten korytarz spośród najbliższych miał pozory najwięcej opuszczonego. Innego zaś Beatrixa szukała nie chciała, obawiając się zarówno spotkania z oddziałem Deibla, jak i grobowej pustki lochów.

Po obraniu schroniska, hrabianka powróciła na górę i, rozłożywszy na podłodze puszysty kobierzec, jąła posuwać ku niemu związanego sir Jakóba. Temu ostatniemu pot kroplisty wystąpił na czoło. Po natęczeniu muskułów twarzy znać było, iż chce coś powiedzieć, coś przedstawić, o coś zapytać...

Beatrixa odgadła niepokój swego więźnia. — No... no, nie obawiaj się!... To tylko dla twego dobra... owine cię tym kobiercem, żebyś się nie pośliznął... Czeka cię przecież podróż do lochu!... A ja... pomimo najszerszych chęci, nie mogę cię podnieść... no i ty sam jesteś zbyt rycerskim, byś wymagał odemnie takiej przysługi!... Duszno ci trochę będzie, ale to nic!... Głowę przede wszystkim... taak!...

Sir Jakób wstąpił, sapał, szamotał, lecz, mimo wszystkich jego wysiłków, hrabianka okręciła go drugim kobiercem, przewiązując sznurkiem i zamieniwszy go w ten sposób w wał bezwładny, jąła tyczyć powoli ku otworowi w podłodze.

Sir Jakób dyszał ciężko, jęczał, jeszcze próbował się szamotać, lecz jeno więzy zaciskał mocniej i sobie samemu głębiej wpijał postronki.

Na krawędzi schodów hrabianka zatrzymała swoją ofiarę i rzekła z flegmą:

— Teraz ostrożnie... przykroby mi było, gdybyś sobie nabił siłnaka!... Uważaj!...

Sir Jakób, pchnięty z lekka, stoczył się z impetem po schodach i padł z jękiem na dno piwnicy. Hrabianka zeszła za nim i zaczęła go tyczyć ku obranemu chodnikowi. Było to zadanie nieładne, gdyż nieotwórnym wyboisty, grunt co chwila nowe czynił zapory. Beatrixa odpornym wyboisty, grunt co chwila nowe czynił zapory. Beatrixa odpornym wyboisty, grunt co chwila nowe czynił zapory. Beatrixa odpornym wyboisty, grunt co chwila nowe czynił zapory.

— Mówiłam ci, ostrzegiałam!... nie słuchałeś!... Nie masz zredytowanego żałować!... Teraz proszę o spokój, rozluźnij ci knebel!... Oddychasz!... A col... Tu będzie ci wygodnie, trochę wilgotno, lecz

Kącik Lekarski

CHOROBY SERCA

Termin "choroby serca" jest pojęciem bardzo szerokim i obejmuje wiele schorzeń odziedziczonych lub nabytych w późniejszym wieku. Jak wynika ze statystyk w dalszym ciągu choroby serca i układu krążenia krwii są wrogiem człowieka nr. 1. Poniżej drukujemy omówienie interesującego artykułu na ten temat, który ukazał się na łamach "US News and World Report" pióra dra. C. Anthony d'Almonzo.

OBJAWY

Słów parę na temat objawów które mogą towarzyszyć lub nie — schorzeniom serca. Krótki oddech — należy do częstych skarg chorych. Mają go ludzie chorzy na sercu, ale także ci, u których nie w porządku są płuca lub nerwy. Ucisk piersi — objawia się właściwie nie nad sercem, lecz po środku klatki piersiowej. Doświadczony lekarz rozpoznaje, czy ma do czynienia ze skutkami przemęczenia mięśni, przeziębienia, bronchit lub innej choroby. W zależności od przyczyny, lekarz zaleci właściwe leczenie.

Ikotanie — jako takie nie jest objawem szczególnego przypadku choroby sercowej. Nawet gdy pacjent skarży się na niedomagania serca, diagnoza ustalająca obecność choroby, oparta jest na innych objawach. Są one raczej przejawem nagłego zmęczenia, wielkiego wrażeń itp. Pacjenci, którzy są rzadziej chorzy na serce i miewają "palpitacje" rozumieją często błędnie, że "niebezpiecznie" wisi im nad głową". Stad też bierze się tak często źródło złego samopoczucia u chorego.

Omdlenia — wielu ludzi kojarzy to z chorobą serca, charakteryzują się małą ilością tego rodzaju objawów. Trwają zwykle krótko i ustępują przed przyjęciem lekarza. Omdlenia powstają zwykle na skutek zaburzeń w układzie krążenia krwii w mózgu i niskiego ciśnienia

krwi lub słabego dopływu krwi do mózgu, co może być wynikiem anemii. Omdlenia bywają często wynikiem histrii. W tym ostatnim wypadku najczęściej u kobiet. U mężczyzn zaś — gdy mają niskie ciśnienie krwi. W obu wypadkach omdlenia rzadko bywają przed 35 rokiem życia.

Smery serca — wielu ludzi posiada je i martwi się z tego powodu. Potrzebna jest tu jednak stanowcza diagnoza lekarza, ponieważ powstają one z różnych przyczyn mniej lub bardziej ważnych.

SCHORZENIA

Nadciśnienie — spowodowane jest przez skurcz lub zwężenie małych naczyni krwionośnych w całym ciele. Z tego powodu serce musi wykonywać cięższą pracę w celu tłoczenia krwi. Częściej występuje u mężczyzn, niż u kobiet. Staraj się stosować do następujących wskazówek: nigdy nie biegaj po schodach, chodź wolno; podczas czasu na dwie drzemki w czasie dnia (mogą być nawet bardzo krótkie); kończ pracę, zanim odczujesz zmęczenie; pięć lekkich posiłków w ciągu dnia lepiej zjeść, niż trzy obfite; ogranicz do minimum palenie papierosów i picie kawy; unikaj sprzączek; udawaj się na spacerować przed północą, wietrzac także pomieszczenie. Ważne jest również zachowanie odpowiedniej wagi ciała i ograniczenie spożycia soli.

Naczynia wieńcowe — schorzenie ich zwane arterioskleroza objawia się zwężeniem tętnic, na skutek osadzenia się na ich ściankach tłuszczu. Bardziej niebezpieczną odmianą tego schorzenia jest tromboza — skrzepy krwi. Występuje przeważnie u ludzi w podeszłym wieku.

Udar serca — w większości przypadków powstaje w wyniku wielkiego nadciśnienia, zgrubienia naczyń krwionośnych lub w wyniku obu tych przyczyn, które wywołują zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu.

Angina pectoris — w wyniku zapracowania, silnych wrażeń i wrażeń. Powstaje i objawia się uciskiem w klatce piersiowej. Zapadają na nią mężczyźni pięciokrotnie częściej niż kobiety. Alkohol uważany przez niektórych jako środek pobudzający krążenie, nie jest wskazany absolutnie.

WNIOSKI

Jak wykazały badania naukowego uczonego szwedzkiego — Bjorka, chory, który miał przed jeden atak sercowy, posiada duże szanse uniknięcia następnego ataku, po upływie roku. Ryzyko kolejnego ataku jest trzy razy większe w ciągu pierwszego roku po pierwszym ataku, niż w latach następnych. Mimo że wielu pacjentów ma po 5 — 6 ataków, to dwie trzecie z nich potrafi przeżyć wszystkie ataki.

Istnieje mniemanie, jakoby na choroby serca podatni byli osoby podlegające wstrząszeniu. Okazuje się jednak że jest odwrotnie — chorzy na serce zdradzają większą podatność uczuciową. Jak wskazują wszyscy kardiologowie najlepszym środkiem zapobiegawczym przeciw różnym schorzeniom sercowym jest częste i regularne poddawanie się kontroli lekarskiej oraz ścisłe stosowanie się do wskazań lekarza.

DR. S. FELIX WERPACHOWSKI
 KONSULTORIUM: Rua Cândido Lopes, 295 - 7.º andar, Conj. 73 - przyjmuję w poniedziałki, środy i piątki od godziny 6 do 11 i od 6 do 8, a resztę czasu w swojej rezydencji, przy ulicy Major Franca Gomes, esq. Curupalá, N.º 781 - Vila Santa Quitéria.

Saúde Força
HAEMATOGEN do D. HOMMEL
 LAB. REUNIDOS PARANÁ LDA
 Caixa Postal 785 — Curitiba

O MYCIU RĄK

Mycie rąk posiada dla człowieka, dla ochrony przed zakażeniem szczególnie znaczenie.

Rece człowieka mają nieustanny kontakt ze wszystkim, co go otacza. Stad więc ręce bardzo często stają się przenosiicielami chorób zakaźnych.

Ciężkie choroby, jak dur brzuszny (tyfus), czerwonka i inne zakażenia jelitowe, są też utrzymywane w czystości wszystkich chorób przed wszystkim "brudnych rąk". Utrzymanie rąk w czystości może uchronić przed zakażeniami ropnymi, wieloma chorobami pochodzącymi od zwierząt, pasożytami (taszczami, glisty, owsiki).

Rece należy myć rano i wieczorem i kilkakrotnie w ciągu dnia. Zawsze, gdy dotykamy brudnych przedmiotów, choćby nie było na nich śladu brudu. Obowiązkowo należy myć ręce po każdym zażaleniu w potrzeby naturalnej. Nie wolno zaś od razu do żadnego posiku bez umycia

rąk. Szczególną uwagę zwrócić trzeba na paznokcie, pod które łatwo utrzymuje się bakterie. Na brud, a w nim bakterie. Na paznokcie obcinać krótko, na okrągło, myć twarde szczoneczki i mydłem.

Obgryzanie paznokci to nie tylko brzydki, a zwyczajnie nie higieniczny i niebezpieczny. W ten sposób łatwo można przynieść zarazki do jamy ustnej. Niezmiernie ważne jest też utrzymywanie w czystości jamy ustnej, gdyż ona jest siedzibą wielu bakterii chorobotwórczych. Higiena jamy ustnej wymaga przestrzegania dokładnego szczotkowania zębów twardej szczoneczki i wyczerpem po każdym posiłku dobrze jest płukać usta ciepłą wodą, usuwając w ten sposób pokarmy, które rozkładając się powodują puszczenie zębów.

Dzieci już od 3-go roku życia należy przyzwyczajać do regularnego mycia zębów.

dr H. S.

Casa 3 "B" Casa Pavão
 RUA RIACHUELO, 308 RUA MAL. FLORIANO, 511
HIPOLITA DOPIERALSKIEGO
 Ma na składzie tak w jednym domu jak i drugim wielki wybór ubrań gotowych, kapeluszy, bucików, koszul. — Artykuły w ogóle dla mężczyzn, kobiet i dzieci.
 PO CENACH FABRYCZNYCH — ATACADO E VAREJO.

Jesli marzysz kiedykolwiek o odwiedzeniu Polski
 ★ kraju Twych ojców,
 ★ kraju obchodzącego tysięciolecie Istnienia
 uczyn to nie zwlekając!
 POLSKIE BIURO PODRÓŻY "ORBIS"
 Warszawa, ul. Bracka 10,
 telef. 6 0271, teleg. TURORBIS,
 telex 10 308 WA
 ★ zorganizuje Ci przyjemny pobyt w Kraju,
 ★ zapewni miejsce we własnym hotelu lub pensjonacie,
 ★ ułatwi wzięcie najciekawszych miejscowości,
 ★ wymieni waluty,
 ★ wypoczyć samemu lub z kierowcą lub bez kierowcy,
 ★ udzieli rady i pomocy w podróży po kraju.
 Szeregowe informacje udziela zagraniczne biura podróży będące korespondentami "ORBIS"

Uśmiechnij się...

WRESZCIE SIĘ DOWIEM
 W pewnym salonie literackim opłakiwano śmierć wiesciopisarki. Podstarzała autorka westchnęła i odcierając łzy, rzekła tonem ulgi:
 — Przez całe jej życie nie mogłam się dowiedzieć, mała lat. Nareszcie teraz wyczytałam w nekrologu.

WYZNANIE
 — Mieszkam pani przy ulicy bardzo ruchliwej. Przez cały dzień, a nawet w nocy zgiełk panuje straszliwy. Przeszkadza to pani pisać? — O nie! Mąż moją chroni tak mocno, że niczego nie słyszę.

JESZCZE NIE
 — Wspaniale są wyniki tu bez motoru! Człowiek potrafi teraz to co ptaki!
 — Nie zupełnie. Proszę pokazać lotnika, który stał jedną nogą na gałęzi drzewa, drugą schował pod pachę i przemyślał samolot.

A GDYBY...
 — Czy podoba ci się ten nowy kapelusz, Adolfe!
 — Ładny, nie wiem tylko pocco te włosy na nim?
 — Lubię bardzo włosy.
 — A gdybyś lubiała włosy rze?

CO ZA PODOBIENSTWO!
 Malarz skończył portret pani Durand. Zięć jej i córka podziwiają go.
 — Jakże mama podobna — wola córka.
 — Jak żywa. Mam wrażenie, że lada chwila zacznie mi wymyślać! — dodaje zęć.

OFICINA MECANICA "HENRIQUE"
 de Henrique Listkiewicz
 CONSERTA-SE: Máquinas Industriais, Compressores de Motores a gasolina e Diesel, Motores de popa, Cascabelos, Ocosos e Automóteadores. Ocosos nhões e automóteadores de todo o. Pintura e lataria. Serviço de torne. Serviço de ranhido. — Rua Nunes Machado, 300, tel.: 4-1928. (oposto do Corpo de Bombeiros)

tyś do kataru skłonności nie miał!... Posiedziś sobie, bo idzie mi o to, żeby cię Grammont zobaczyć!... Nie lubisz go! Za to on ucieszy się twoim widokiem.

— Podaj! — wybełkotał z trudem sir Jakób.
 — Taak! No, to pozwól buzie... zawiążemy ją! Światło zabieram, żeby cię w oczy nie raziło!...

Beatrycza raz jeszcze sprawdziła więzy, kępujące sir Jakóba i powróciła do siebie. Czas był po temu największy, bo zaledwie zdołała zasunąć kłapę do lochu, w oddali rozległy się gwałtowne salwy karabinowe.

Krabiankę ogarniał niepokój. Komendant wytyczył swoją przygotował na noc, Bronovacki miał znów atakować szopy o zachodzie słońca — musiało więc się stać coś nadzwyczajnego. Beatrycza bez namysłu narzuciła na siebie chustę i wybiegła w stronę wałów.

Przebieżenie nie zawiodło Beatryczy. Komendant, po odbyciu burzliwej narady z kapitanami, podczas której gorzkie czynił wymówki Godlewskiemu za to, że pozwolił się spędzić w pozycji — wydał rozkazy oddziałom, mającym wziąć udział w nocnej wyprawie, i oświadczył, że sam nad nimi obejmie dowództwo. Kapitanowie rozchodzili się w ponurym milczeniu, rozprawiając z cicha między sobą o tajemniczym zniknięciu Raczyńskiego.

Stuart z Hanem zawrócili do refektarza, kędy ojcowie paulini urządzili byli ambulans dla rannych. Komendant poczuwał się do obowiązku odwiedzić ich, a zarazem ojcom podziękować. W refektarzu przyjął Stuarta ojciec Floryan.

Komendant uściśnął rękę paulina, obszedł szybko rannych, wysłuchał relacji, że z spośród siedmiu rannych jednemu tylko woltżerowi śmierć zagraża, i zabierał się do wyjścia, gdy ojciec Floryan odprawił go do nieznacznie na bok.

— Tamten, panie komendancie, nie pociągnie długo!... Cięcie pałasza do mózgu doszło!

— Szkoda... Szkoda chłopaka! Młody!

— Siedemnaście lat! Pierwsza ofiara!...

— Co robił, ojczel... Wojna! Każdego z nas czekać może toż samo!... Byłe biedak nie cierpi!...

— Stracił przytomność... a jak go przynieśli, mówił!...

— Tak — tak... bywał... — urwał Stuart, chcąc skrócić gadatliwość starszaka.

Mówił... — dodał paulin, zniżając głos — o poruczniku Raczyńskim!...

— Raczyńskim?!

— Tak, panie komendancie... że to nie Austriak, lecz porucznik piałnął go po głowie pałaszem...

— Raczyński!... Chyba mu się przywidziało!...

— Wątpię! — odparł sucho paulin. — Był przytomnym... a sam czuł, że stoi przed obliczem śmierci!...

— Ojczel!... To, co powiadać... wydaje się niemożliwym!... W malignie był!...

— Nie, komendancie!...

— Więc trzeba go cucić! Trzeba mu wrócić przytomność, bodaj na chwilę tylko!...

Paulin pokiwał smutnie głową i wskazał komendantowi ręką refektarza, skąd szedł głuchy, przeciągły charkot.

— Kona?...
 Stuart, poruszony odkryciem, skinął na Hana i wybiegł na wały. Myśl, że napad Austriaków na szopy miał cel ukryty, wróciła doń z podwójną siłą i kojarzyła się teraz ze zniknięciem porucznika i podziemnym korytarzem.

Komendant postanowił zabezpieczyć się przede wszystkim od rakusów na przyszłość. Nie zważając się Hanowi, nakazał kompanii rezerwowej Celińskiego ruszyć na przedmieście i obsadzić szopy, a Godlewskiego uprzedził, że w razie, gdyby Austriacy demonstrowali z tej strony jakiegoś ruchu, uderzyć powinien na nich, nie czekając natarcia. Równocześnie Stuart kazał stanąć pod odwachem szpienszonymi plutonowi ułanów, zamierzając wprowadzić go do podziemi i, na wszelki wypadek, zgotować tam należytą powitanie.

Z plutonem tym chciał udać się sam, aby nie wszczynać niepotrzebnych gawęd śród załogi. Według planu komendanta, pluton nie bierze ze sobą dostateczną ilość żywności, łuczywa, knotów i łożu, i pozostanie w podziemiu na warcie aż do końca oblężenia.

Stuart aż ręce zatarł z ukontentowania, wyrzucając sobie samemu, iż tak prostej a łatwej do wykonania ostrożności nie przedsięwziął wcześniej.

Tymczasem kapitan Godlewski prawie jednocześnie z otrzymaniem dodatkowych rozkazów Stuarta dostrzegł był ruch na linii pikiet przyjańskich. Dwa półbataliony piechoty wystąpiły równie ostrożnie, jak zrana, szwadron huzarów tak samo manewrował, bateria artylerii wlokła niedbale swe żelazne cielska.

Godlewski policzył uważnie siły nieprzyjaciela, były one dwa razy większe, niż podczas ranego ataku, lecz jeszcze zbyt szczupłe, aby od razu zmiały się. Kapitanowi również te ruchy wydawały się nie do zrozumienia, tym więcej iż reszta korpusu, jak to wskazywały liczne dymy pośród obozu, zabierała się spokojnie do wleczery.

Kapitanem zawiadnęła chęć odwetu. Przywołał porucznika Rakowskiego i nakazał mu natychmiast wyprowadzić dwie kompanie woltżerów.

Piechota austriacka jakby uwagi nie zwracała na woltżerów Godlewskiego i szła, niby chcąc okrażyć pozycję pod świętą Barbarą. Godlewski atoli nie dał na siebie czekać. Wysiał ordynansa do Stuarta, a sam podwójnym krokiem poprowadził swój oddział.

Austriacy powitali woltżerów rotowym ogniem, a po chwili już się cofać, zakreślając tak zawile półkola, że ścigający ich krok w krok Godlewski ani się spostrzegł, gdy wyciągnięty został tak w pole, że w przedmieście miał z lewej strony, z prawej obok nieprzyjaciela, a wprost moczny czerobok szaserów austriackich — po za sobą zaś już żarów.

Godlewski, dostrzegłszy w końcu niebezpieczeństwo takiego stanowiska, wyprawił co ducha ordynansa do imię pana Czerno, aby z gwałtem dia narodową miał na oku huzarów, a sam chciał zmusić nieprzyjaciela do zmiany frontu. Lecz Austriacy w mgleniu oka zmienili postawę.

ROZBIOR CZERWINSKI

ROZCZNICA KONSTYTUCJI 3-GO MAJA 1791 R.

VIVAT NAROD! VIVAT WSZYSTKIE STANY!

Wielki pomruk ludu zebrał się na Placu Zamkowym na wieść o przeliczeniu głosów. W tym czasie odbyły się pierwsze debaty sejmowe. "Ustawy zasadowe", mającej pokres wiarochwalny i samostanowienie państwa. Pomruk ludu wyrażał się na galerii sejmowej, zapamiętano słowo "mieszczanie", tj. "stanu mieszczańskiego", któremu ustawa rządcy nie udostępniła udziału w państwie. Zgromadzenie na placu lud oczekuje dalej idących reform. Wzywano do dalszych ulepszeń. Nadomiar rochochodzący, jakoby wrogowie konstytucji, zbrojną ręką mieli się przeciwstawiać reformom.

Przedstawicielami sejmowców, z hetmanem Branickim na czele, przedstawił się obradę poprzez kardynała otaczającego Zamek. Stanisław August zasłodził się w rebrach Branickiego natchylił się i dobywał kłosa powiedział: "Cóż panie Ksawery, machy wam! — mrknął hetman, w duchu wzmagał się, szmer ludu, dochodzący dobiegł poprzez zamkowe okna. Miałochowski otworzył drzwi. Wtedy dorwał się wiarochwał nad wiarochwałki poseł Suchorzewski. Niechcący do stopni tronu na ziemie jak długi, małe, rękami i nogami i wiozącego kilkunastego.

Sobole i synowi śmierć za-... krzyknął — gdy-... szlachcka zginąć... konstytucji!

— Ani też z waszych magnackich kno! — odkrzyknął mieszczanie na galerii. — Sejm będzie stanowił tylko ko ustawy — tłumaczył ktoś na sali — a Straż Praw, zwana dziedzinie radą ministrów, będzie najwyższą władzą wykonawczą. Sądowictwo — to trzecia, niezawisła od tamtych władza. — Powołuje się Siłę Zbrojną Narodową, w miejsce dotychczasowego szlachckiego poplitego ruszenia, czyniąc również mieszczan i chłopów obrońcami kraju! — mówi referujący poseł.

— Co, chamy i tyki mają wojować z nami w jednym szeregu? — pęknęły się wasaty, z podgolonym iem szlachcic.

— Przynależą Bogu i żatować tego nie będzie! Huk dział zagłuszył dalsze

posłowie powstają czyniąc rumor lawami. — Po moim trupie! — wrzeszczy Suchorzewski i dobywszy karabeli chwytą syna za włosy. — Leb mu zętnę, aby nie parzył na zaginięcie świętej wolności!

Odciągnęto go od placającego syna i ruszono hurmem do królewskiego tronu, za którym w dwuszeru ułani Księcia Józefa.

— Mości królu! — zawołał poseł Zabięło — Prosimy abyś raz przysięgł konstytucję i wzwął wszystkie stany do jej zaprzysiężenia!

— Kto kocha Ojczyznę, niech idzie wraz z mną do katedry, aby wykonać przysięgę! — powiedział Stanisław August.

Ruszył się wszyscy z niewymownym zapalem i wśród okrzyków: "Wiwat król! "Wiwat Konstytucja!" "Wiwat wszystkie stany!" — wtoczyli się w drzwi katedry w której zabrzmiwały uroczyste tony organów. Wzważył biskupa krakowskiego do odczytania przysięgi, Stanisław August wywrzelił wśród głębokiego milczenia.

— Przynależą Bogu i żatować tego nie będzie! Huk dział zagłuszył dalsze

słowa przysięgi. Bito w dzwo-... wychodzącego z katedry króla zamiesiono na rękach do Zamku. Brzmiały jeszcze ostatnie tony Te Deum laudamus śpiewanego przez zgromadzonych w katedrze, gdy rozciągnięty całą linią oddział wojska plutonowym ogniem obwieszczał zakończenie uroczystości.

Wieczór 3maja 1791 roku Wiosna Warszawy wypełniła nie-... zliczone tłumy, ciągnące pod cehowymi sztandarami i kościelnymi chorągiewkami. W oknach pałacowych pojawiły się transparenty z królewskimi inicjałami "S.A.R." — Stanislaus Augustus Rex — i z cyfrą "3 Maja".

Wieczorny nakład "Gazety Narodowej" podał cały tekst konstytucji i został w mig rozchwytny. Uchwalenie Konstytucji stało się wydarzeniem, o którym mówiono nie tylko w Warszawie i w całym kraju, ale wkrótce w całej Europie a nawet w dalekiej Ameryce.

"SRODEK" NA SZPAKI

Szpak są groźne dla sadów wiśniowych i czereśniowych. Dlatego dwaj amerykańscy farmerzy wpadli na pomysł wprzęgnięcia magnetofonów do walki z tymi szkodnikami owoców. Na tąś nagrywa się krzyk szpaków, nastawia magnetofon w momencie nalotu i oto skrzydła czereśd zawracają jak na zawołanie.

Ciekawym jest jednak, że taśmy nagrane przez szpaki w Pensylwanii (USA) nie skutkują w sadach szwajcarskich.

Inny język.

HELIKOPTER LADOWAŁ NA SZCZYCIE AIGUILLE VERTE NA PŁASZCZYŹNIE 2 METROW KWADRATOWYCH

Chamonix (Francja) - Helikopter należący do żandarmerii okręgu lyońskiego, pilotowany przez porucznika Potelle, lądował na szczycie góry "Aiguille Verte" (4 121 metrów). Płaszczyzna na której lądował samolot nie przekraczała dwóch metrów kwadratowych. W przededniu pilot por. Potelle lądował na szczycie Mont Blanc (4 807 metrów).

ZA WŁOSY... PO WŁOSKU

Rzym — Maszyniści pociągów na Sycylii mają silnie rozbudzoną miłość włosną. Gdy jeden z nich został zainteresowany i obruczony obelgami przez automobilistę któremu wydawało się zbyt długie czekanie na przejeździe kolejowym, nie darował mu tego. Zatrzymał pociąg i podszedłszy do automobilisty "zmył" z niego walec na pieści. Przystąpił policjant i, jak przystało, spisał protokół. Pasażerowie pociągu czekali tylko... trzy kwadranse na koniec tego niecodziennego meczu.

TELEWIZJA W KOLORACH W SZPITALU

Paryz — W ramach Kongresu chirurgii, który się odbył na wydziale lekarskim w Paryzu, 300 chirurgów mogło oglądać przez telewizję w kolorach operacje dokonywane przez jednego z kolegów w

szpitalu Beaujon. Nowy system telewizyjny w kolorach pozwolił na pokazanie tej operacji na ekranie mającym 2 m na 1,50 m. Ten sam system jest już wykorzystany w Nancy.

ZŁOTE RUNO

Sydney (Australia) — Legendarne złote runo przesyłają być fantazją. Naukowcy w Australii poszukują wśród 150 milionów owiec jakie posiada ten kraj sztuki o złotym kolorze sierści. Jedną taką owcę znaleziono. Obecnie szuka się odpowiedniego partnera, by stworzyć parę hodowlaną.

TO CI JEST MECHANIK

Windsor (Kanada) — Policja zatrzymała na drodze za zbyt wielką szybkość samochód prowadzony przez 34-letniego Johna Opelino. Okazało się na dobitkę, że hamulec samochodu nie działał od dawna. Kiedy policjant zapytał kierowcę o zawod, ten odpowiedział: "mechanik samochodowy".

Oddział "Diagnostica gressa", Leczenie raka kobiet, Polioznictwo — Chirurgia
CASA DE SAUDE
DR. LOYSES PACIORNIK
Rua Lourenço Pinto, N° 83
Fone: 4-2222 — Curitiba

Wszystcy kupują w CASAS
PERNAMBUCANAS
a to dlatego, że sprzedają zawsze materiały bawełniane, białe, oryginalne, tradycyjnej jakości i po cenach popularnych.
Curitiba:
Praça Tiradentes, 562
Praça Saularia, 660
Portão:
Av. Rep. Argentina 4011
S. José dos Pinhals
Antonina.

Cebola - Pera
SAFRA 1960
FLORECKI - ROSARIO 66
CURITIBA

Rzeczy Ciekawe i Prawdziwe

SAMOLOTY ATOMOWE UKAZĄ SIĘ WKRÓTCE

Bez przerwy trwają próby zastosowania energii atomowej do napędu samolotów. Jak oświadczył inżynierowie amerykańskiego koncernu — "General Electric" reaktor atomowy napędzał ostatnio przez 120 godzin dwa silniki odrzutowe. Ten reaktor atomowy jest prawdziwym liliputem — ma 75 centymetrów długości i 1,3 cm. średnicy. Jest on chłodzony powietrzem, składa się ze 150 elementów paliwowych i ma moc 35 tysięcy kilowatów. Na tym nie kończą się plany. Jeszcze w roku 1965 mają się rozpocząć próbné loty wielkiej maszyny typu "Convair" napędzanej przez nowy wielki reaktor.

WATRZ WYSPY NOWAJA SIBIR, NA ARKTYKU. NOWA WYPRAWA SOWIECKA, WYSIANA NA TĘ NIEZAMIESZKAŁĄ WYSPĘ, STwierdziła, że paki się pokład lignitu, rozciągający się na powierzchni około 1500 kilometrów kwadratowych. Zdaniem rzeczoznawców pożar został prawdopodobnie spowodowany przez ogień, założony przez myśliwych i że będzie on trwał jeszcze długie lata.

Nowy Jork. — Radio amerykańskie odniosło nowy sukces. Fale radiowe wysłane w stronę Wenus obdoby się o powierzchni planety i wróciły na ziemię. Fale przybyły po 50 milionów kilometrów z każdą stroną z szybkością 293.000 kilometrów na sekundę.

FALE RADIOWE ODBILI SIĘ OD POWIERZCHNI WENUS I WRÓCIŁY NA ZIEMIĘ

Nowy Jork. — Radio amerykańskie odniosło nowy sukces. Fale radiowe wysłane w stronę Wenus obdoby się o powierzchni planety i wróciły na ziemię. Fale przybyły po 50 milionów kilometrów z każdą stroną z szybkością 293.000 kilometrów na sekundę.

WYSPA NA ARKTYKU NISZCZONA PRZEZ PODZIEMNY OGIEN

Moskwa. — Agencja TASS podaje, że od dziesięciu lat już trwa olbrzymi pożar we-

PAWEŁ NIKODEM

GUAIRA

117

Hiszpanom nie tylko ziemi ale i krwi. "Plemię Guarani" — powiada Riquel — wysłała z nami na wyprawę setki wojowników, służy niewolników a nadto daje nam swoje córki do wszystkiego co trzeba. Suncjon dochowało się już 400 Metysov"

Rozbójnicze ludy sąsiednie jak Payagua, Guaycuru, Agace i Aperu miały innego wyjścia, jak uznać pierwszeństwo Guaraińczyków.

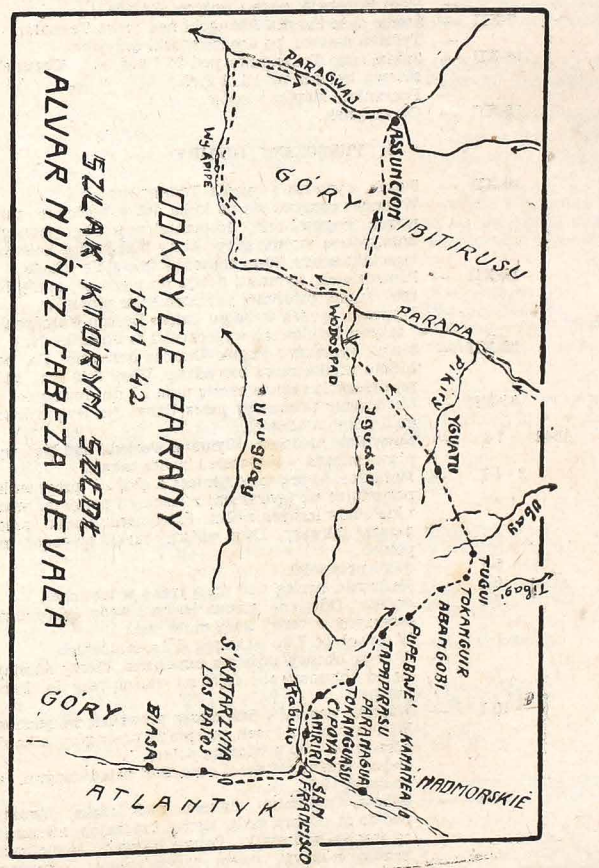
Wewnętrzny układ sił konkwesty nie doznał zmian, a w nim był się właśnie potrzask dla nowego wielkorządcy. Domingo Irala otrzymał zaszczytne stanowisko wielkiego obóznego. Mianowanie to wadziły o wysoce ludzkich uczuciach w piersi Don Alwara — cóż kie-... ambity Bask nie umiał się odzwajemnić, uważając własne, zasie-... prawo za lepsze od prawa przybysza, choćby tamten świecił równymi zasługami. Nie zarządził też Cabeza de Vaca żadnego przegrupowania w sztabie kapitanów: starą gwardię miał na równi z tą, którą wprowadził. Prawda, czuł niejaką słabość do Jana Salazara i robił zastępca, ile razy opuszczał miasto.

Po uporaniu się ze sprawami Asuncjonu wielkorządca pociągnął w nowe odkrycia. Tym razem nie ziemię guaraińskie miał na ce-... ale pobrzeże górnego Paragwaju na wysokości 16-go stopnia. Udał tam w 400 żołnierzy, 1000 Indian, kilkanaście koni oraz 10 dużych... aby poszukiwać złota i ścieżek do Peru. Na szereg miesięcy za-... w moczarach Mato Grosso, stąpając śladami Aleksego Garcei i... wchodzących wieści o położonym w dalszej głębi kraju Amazonek. Jedną krzących gadek, wojownicze niewiasty miały dużo srebra i... z rupów i grabieży. Obcinały one sobie jedną pierś, by im nie... zaskadzala w zazywaniu łuku. Raz w roku rzucaty broń, schodząc... wojownikami sąsiedniego plemienia, z którym poza tym prowadziły... walki. Powiwszy dziecko, Amazonka wykarmiła je troskliwie;... to był chłopczyk, odsyłała go następnie do ojca. — Odkrywczy wy-... walała plemię Xarayé, dobrze zagospodarowane, unikające wo-... a trybem życia zbliżone do Guaraińczyków.

Ekspedycję wyгнаła z bagien matogrossińskich - febra. Szedł w październiku 1544 r., gdy kolumna spławiła się w dół rzeką do Asuncjonu. Sam oddziału był godny pożalowania. Ludźmi trzęsła zimnica, sianiali jak muchy. Sam wielkorządca nie opuszczał łoża.

Stan powszechnej niemocy wykorzystali w lot ci, którym rządzą Alwara Nunzeza nie były na rękę. Spisek przeciwko niewygodnemu... wady węgłał się już od dłuższego czasu. Nocą dnia 24.4 buntownicy... wiali się w zbrojną kupę i wpadli do domu gubernatora. Straże były... jeden z służby przekupiony. Chory i mający w gorączkach... wiar nie miał sił do stawienia oporu. Zanim nadbiegli wierni kapi-... wnie, pronuncjatorom powiedio się porwać wielkorządcę i uwiezić.

W przewrocie wzięli udział najbliżsi zauszniczy Irali, który też ob-... powrotem rządu. Stan rzeczy po przeprowadzonym zamachu, tak... w hiszpańskich koloniach, zwał się "republika". Zrzucony wia-... wędrował na szafot lub też był odsyłany do kraju.

Lekarze:

DR. ED. TEMPSKI

Praktykował w szpitalach w Polsce.

Przyjmuje od godz. 8-iej do 12-iej. Rezydencja: - Ulica 7 de Setembro 3230. - Fone: 4-5921 CURITIBA — PARANA

DR. GABRIEL NOWICKI

Diplom Uniwersytetu Paryskiego Dyplom Profesor Univ. Parańskiego Po powrocie z Europy przyjmuje: Farmácia Steilfeld, Pr. Tiradentes 530, od godz.: 9-13. - Rez.: Carlos de Carvalho 369, od godz. 15 - 17. Choroby ogólne. - Specjalność schorzenia nerek i dróg moczowych.

DR. WOLFGANG KRAUSE

CLINICA GERAL DE ADULTOS E CRIANÇAS Doenças de senhoras, doenças venéreas. Operações Das 10 às 12 - Das 13 às 16 Das 19 às 21 horas. - Avenida República Argentina, 3393. - Curitiba, no bairro do Portão.

DR. MENDES DE ARAUJO Leczenie bez operacji: hemoroidów, żylaków, chorób żołądkowych, zgagi, wątroby, kolek, ślepej kieszki, raka, wrzodów na nogach. Przyjmuje od 3 - 6. Rua Dr. Murici 439, 5-te piętro, Apt. 54. Edifício São Lourenço - Tel.: 4-0268 - CURITIBA.

DR. ST. BEMBEIN

Klinika ogólna: leczy choroby kobiece, choroby żołądka, wątroby i wewnętrzne. Kons.: Praça Zacarias, 80, 3-oie piętro, sala 306. Przyjmuje w II, III i IV od 12-13 od 15.30-18.30; w IV i VII od 16-19. Rez.: Rua Dr. Keller, 393 CURITIBA - Telefon: 4-2644

DR. LUDWIK RYDYGIER Mówi po polsku. 4 lata praktyki w szpitalach USA. Kurs specjalizacji w New York, P.M.S.H. Choroby kłaski oddechowej, Hemoroidy, Fistyły i. t. p. Kons.: R. José Bonifácio 110. Przyjmuje od 10-iej do 11,30 i od 15-18. - Telefon: 4-8494. Rez.: R. Amazonas Marcondes, 954, Bacacheri. - Tel.: 4-5473.

DR. J. A. DOBROWOLSKI Lekarz chirurg - Choroby kobiece. - Klinika ogólna. Kons.: Praça Tiradentes, 332 Rez.: Rua Treze de Maio, 879 Telefon: - 4-6380 Przyjmuje od 9-11 i od 3-6.

Adwokaci:

DR. JAN GRABSKI i DR. C. J. GRABSKI Rua Dr. Murici, N.º 542 - 2.º andar - Sala 206 Edifício Pedro Demetero CURITIBA - PARANA

DR. PAWEŁ FILIPAK Ułatwia sporządzenie należnych formalności związanych z zaproszeniem osób na pobyt stały lub czasowy z Polski do Brazylii. Inwentarze i naturalizacje oraz adwokatura w ogóle. Władza językiem polskim. Rua Cândido Lopes, 205, 2.º piętro - Curitiba.

DR. EDWARD BOCHNIA ROZMAWIA PO POLSKU Złatwia wszelkie sprawy adwokackie R. Dezembargador Westfalen, N.º 84, 1.º and., salas 5, 6 e 7 Curitiba - Paraná

Dentyści:

DR. WINCENTY FLENIK Godziny przyjęć: od 8 - 11 i od 2 - 6. Rua Voluntários da Pátria, 620 - Curitiba.

DR. LUCJAN KASPSZAK Praça Osório 45, 1.º and. 105. Złatwia wszelkie sprawy adwokackie. - Przeprowadza naturalizacje. MÓWI SIĘ PO POLSKU

DR. EDWARD ZELAK Złatwia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizacje. Przeprowadza inwentarze. Rua Emiliano Perucoti n.º 10 - 4.º piętro - Conj. 401 (Esq. Pr. Zacarias) - Edif. Quinco Cabral - Telefon 4-0273 CURITIBA

DR. POLAN URBAN DR. ARY L. BITTENCOURT FONTOURA Al. Carlos de Carvalho, 350 Fone: 4-8183 Rua Dez. Motta, 3620 Fone: 4-8567

DR. B. SIELSKI Konsultorium: Rua Marechal Floriano 98, esquina da Rua 15 de Novembro, 8.º andar, sala 61, przyjmuje we wtorki, czwartki i w soboty od 9 - 11. i od 2 - 7, a przy Rua Paulo Graesser 200, w środy i w płatki od 2-iej do 9-iej.

Retificadora BRASPOL LTDA.

Odnowiamy wszelkie typy motorów samochodowych. Robota gwarantowana i szybka. CENY PRZEYSTĘPNE. Rua Marechal Floriano 1778 - Fone: 4-2835 CURITIBA - PARANA

FARTUSZKI - PŁOTNA - "MALHAS" - PORCOCZY - REZYNKI - KOSZULE Najniższe ceny w mieście! Przed zakupem prosimy zbadać ceny w CASA HOFFMANN Skład i Fabryka: Rua Claudino dos Santos, 52 (Dawniej Polka da Ordem). Fone: 4-1698 - CURITIBA

PASSAGENS U.S.A. - CANADA EUROPA Aéreas e marítimas. Documentos AEROMAR TURISMO Rua 15 n. 527 - Fone 4-8311

TODDY JEST TO EKSTRAKT Z NAJPOZYWNIJSZYCH ELEMENTÓW Representantes: - Benjamin Zilll & Cia. Ltda. Praça Coronel Enéas, n.º 143 - CURITIBA

ZEGARKI OKULARY BIZUTERIA CARL R. RAEDER Rua Riachuelo, 147 CURITIBA

Casa de Saúde S. FRANCISCO Rua São Francisco, 147 - CURITIBA - Telefon: 4-5440 Kompletnie wyposażona Chirurgia, Poliklinika. Dłuższy pobyt. Radiodiagnoza. Leczenie raka. Radioterapia.

A MODESTA JANA GŁODZIŃSKIEGO Rua José Bonifácio, 122 WIELKI WYBÓR OBUWIA I MATERIAŁÓW ŁOKCIOWYCH PO CENACH BARDZO NISKICH.

PEKAO - PACZKI ŚWIATOWEJ SŁAWY Polecamy dla wszystkich rodzin w Polsce POMOC na JESIEŃ i ZIMĘ - przez PRZEKAZY - PACZKI PEKAO. Wyłącznie PACZKI-PEKAO dostarczane są do domów BEZ CIA i BEZ ŻADNYCH DODATKOWYCH OPŁAT. CENTRALA W WARSZAWIE i Oddziały: GDYNIA, SZCZECIN, KRAKÓW, NOWY TARG, RZESZÓW i KIELCE - szybko wykonują Wasze zlecenia. PACZKI PEKAO t. zw. "DO WYBORU" są b. korzystne, bowiem odbiorca w Kraju wybiera ze składow PEKAO najbardziej potrzebne mu towary, względnie podnosi gotówkę. Po informację i katalogi zwracajcie się do: PRZEDSTAWICIELI PEKAO NEW YORK, P. HALINY BERGMAN - São Paulo - Ana Cintra 295, ap. 51, Tel.: 52-87-29. Adres dla Korespondencji: Caixa Postal 5127.

Farmacia e Drogeria Stellfeld

Matriz: Praça Tiradentes 530 Filie: Rua Riachuelo, 138 i FARMATEL, Travessa Oliveira Belo, 71. Są to apteki prowadzone przez Profesorów Fakultetu Farmaceutycznego, które sprzedają najtaniej w Kurytybie i są godne zaufania.

Casa Tarobá AV. JOÃO PESSOA, 111 As melhores GELADEIRAS, TELEVISORES. - Consulte nossos preços e condições de pagamento.

Casa Cruzeiro Sielski, Sbalqueiro & Cia. Fone 4-1749 Praça Coronel Enéas, 152 Filial: Rua José Bonifácio, 61 Zelatowo, naczynia, Szkło, farby, oleje, pokosty, nasiona ogrodowe, artykuły na prezent itp. - CENY NISKIE

Z listów do Redakcji:

(Dokończenie ze strony 2-iej) Adamowi Sobocińskiemu, St. Zawadzkiemu, St. Bartoszewskiemu. Z żyjących zaś: Michałowi Gryczakowi, Janowi Ryszczolowi i wielu innym. Dzieki jedynie s. p. Romanowi Paulowi stało się, że Towarzystwo nie zostało sprzedane, choć wielu "społeczniaków" hitrowało za tym. Sam siałem, jak s. p. Roman mawiał: choćby wszystkie diabły przyszły im z pomocą - nie dopuszczę do sprzedaży. Gdy więc się mówi o zasługach tego czy innego Zarządu, nie można zapominać o tych, którzy dali podstawę do dzisiejszego stanu rzeczy.

praszam o podanie mi swoich dokładnych adresów, celem wysłania im Biuletynu naszej Komisji Literackiej, której adres jest taki: Caixa Postal 1910 - Curitiba. Kreślę się z szacunkiem Wojciech Breweicz Kurytyba

WYKAZ OSÓB POSZUKUJĄCYCH SWYCH RODZIN NA TERENIE BRAZYLII ZA POSREDNICTWEM POLSKIEGO CZERWONEGO KRZYŻA

Grad Wiesława poszukuje ojca BARANA Bolesława ur. 1914 r., Łódź, s. Józefa i Anny. Kubacki Idel poszukuje GERSE Szera lat ok. 76, oraz GERSE Teuby lat ok. 70. Klaczkowski Jan poszukuje brata KLACZKOWSKIEGO Dymitra ur. 1912 r., Turynka, s. Hiana i Teresy. Leosko Anna poszukuje siostry PAWLIK Krystyny z d. PRZYCHOCKIEJ ur. 1927 r., Lublin, c. Stanisława i Agnieszki. Milczanowski Antoni poszukuje MILCZANOWSKIEGO Jana ur. 1914 r., s. Antoniego i Anastazji, KOŚLAK Elżbiety z d. Milczanowskiej ur. 1916 r., c. Antoniego i Anastazji, KOŚLAK Ołgi ur. 1916 r., c. Antoniego i Anastazji, oraz KOŚLAK Edmundą ur. 1902 r., Krasnik, s. Antoniego i Marianny. Mróz Roman poszukuje brata CICHARUKA Dionizego ur. 1906 r., Semesów, s. Maksymiliana i Anny. Noniewicz Stefania poszukuje córki SIMOES Maril z d. Noniewicz Stefania poszukuje

niewiek lat ok. 56, c. Marcjina i Stefanii. Nizio Stanisława poszukuje RZEMYKA Józefa ur. 1900 r., Majdan, s. Karola i Julii. Niedzieln, Maria poszukuje córki ZUKOWSKIEJ Zinajdy ur. 1919 r., Kuźnica, c. Józefa i Marii. Radwierek Marla z d. Fichman poszukuje ZIEMAND Gusty z d. Hefter lat ok. 65, c. Michała i Amelii, oraz jej synów: Marcelo lat ok. 40, s. Józefa i Zdzisława lat ok. 35, s. Józefa. Swiżon Marianna poszukuje SWIGON Mieczysława ur. 31. VIII. 1908 r. Koblin, s. Franciszka i Marianny. Staszek Franciszek poszukuje siostry STASZEK Agnieszki ur. 21. I. 1899 r., Siedliszce, c. Jana i Zofii. UWAGA: Wszystkie informacje o osobach poszukiwanych prosimy kierować pod adresem: Zarząd Główny Polskiego Czerwonego Krzyża, Biuro Informacji i Poszukiwań - Warszawa, ul. Mokotowska 14.

"A Vencedora" FRANCISCO LACHOWSKI, FILHOS & CIA. LTDA.

Curitiba - Rua Cabral, 451 - Telefon: 4-6894 Największa Fabryka cukierków i karmelków w Parante. Wyrabia cukierki malinowe, kokosowe, miętowe, cytrynowe, mleczne, gumowe itd. - Towar pierwszej jakości po cenach przystępnych.

Posto das Lambretas PEÇAS E ACESSÓRIOS - CERTOS E REFORMAS EM GERAL TUDO PARA SUA LAMBRETA JORGE TYMINSKI Fone: 553 (chamar) - Rua Paraiba, 93 - Cx. Postal, 962 Londrina - Paraná

CASA SAITO LIMITADA NAWOZY - MASZYNY - MOTORY POMPY - TRAKTORY NASIONA I WSZELKIE NARZĘDZIA ROLNICZE Centrala - Ulica Carlos de Carvalho, 366 - C. P. 980 Skład filialny - Ulica 7 de Setembro, 1.910 KURYTYBA - PARANA PROŚCIE O KATALOGI I INFORMACJE. Firma chce zadowolić swoich klientów pod każdym względem.

CASA DOS PINTORES

SENSACYJNA OBNIŻKA CEN CEMENTU Jedna tona obecnie tylko \$ 9.00 (poprzednio \$ 20.00) KORZYSTAJCIE Z OKAZJI - NIEDROGIM KOSZTEM POMOŻECIE SWOIM BLISKIM W BUDOWIE DOMU W POLSCE Po szczególne informacje prosimy zwracać się do upoważnionych przedstawicieli lub PEKAO TRADING CORPORATION 25 BROAD STREET Dept. NEW YORK 4, N. Y.

WERNECK & CIA. LTDA. "ROCHEDO" FABRICA DE TINTAS, ESMALTES E VERNIZES Praça Osório - Edifício ASA - Fone: 4-6460 - Cx. P.: 347 - Mówi się po polsku

